

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยวแบบบูรณาการตามยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 9 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสนทนากลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลและเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน

ตอนที่ 2 การประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของแปลงเกษตรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 ศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 4 แผนกลยุทธ์ในการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 5 กระบวนการการผลิตเชิงเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน

ตอนที่ 6 มาตรฐานผลิตภัณฑ์และความเข้มแข็งของกลุ่ม

ตอนที่ 7 แนวทางส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 8 การจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยว

ตอนที่ 9 การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อค้นพบและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรโดยวิธีการสนทนากลุ่ม

จากการสนทนากลุ่มโดยเชิญนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ ตำบลเขาท่าพระ อำเภอเมือง ตำบลตลุก อำเภอสรรพยา ตำบลชัยนาท อำเภอเมือง ตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี ตำบลธรรมามูล อำเภอเมือง ตำบลมะขามเฒ่า อำเภอวัดสิงห์ เกษตรอำเภอ และพัฒนาการชุมชนในเข้าร่วมชี้แจง ว่ามีแปลงเกษตรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ของท่านที่ใดบ้างที่มีความพร้อม ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยได้เปิดโอกาสให้ผู้สนทนาได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และอย่างกว้างขวาง ซึ่งผลจากการสนทนากลุ่มสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงรายชื่อวิสาหกิจชุมชนและแปลงเกษตรที่มีศักยภาพตามคำแนะนำขององค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลและเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน

ตำบล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	กลุ่มเกษตร
เขาท่าพระ	กลุ่มลูกปัด	สวนส้มพวงฉัตร
ตลุก/บางหลวง	กลุ่มปลาอย่าง ปลาร้า น้ำปลาตรา เขื่อนเจ้าพระยา หุ่นฟางนก และ เปลือกส้มโอกวินสามรส กลุ่ม แชมพูสมุนไพร กลุ่มกล้วยม้วน	สวนพุงขั้วญเกษตรทฤษฎีใหม่
ชัยนาท	ถั่วสมุนไพร	ส้มโอนายอุดม
	กลุ่มชัยนาทเซรามิก	กลุ่มผักสวนผสมวรรณ
แพรกศรีราชา	ข้าวแตน	กลุ่มโรงเรียนชานา
	ชัยนาทเซรามิก	ส้มโอนายแหวน
ธรรมามูล	กลุ่มที่นอน	มะเขือยาวเสียบยอด
มะขามเฒ่า	น้ำพริกนกแก้ว	กลุ่มส้มโอนายกลิ่น

ตารางที่ 1 ผลการประชุมกลุ่มแบบสนทนากลุ่ม ได้รายชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนรวม 13 กลุ่ม คือ กลุ่มลูกปัด กลุ่มปลาอย่าง กลุ่มปลาร้า/น้ำปลา กลุ่มหุ่นฟางนก กลุ่มเปลือกส้มโอกวินสามรส กลุ่มแชมพูสมุนไพร กลุ่มกล้วยม้วน กลุ่มถั่วสมุนไพร กลุ่มชัยนาทเซรามิก กลุ่มข้าวแตน กลุ่มชัยนาทเซรามิก กลุ่มกลุ่มที่นอน และกลุ่มน้ำพริกนกแก้ว ส่วนแปลงท่องเที่ยวเชิงเกษตรรวม 8 กลุ่ม ได้แก่ สวนพุงขั้วญเกษตรทฤษฎีใหม่ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง ส้มโอนายอุดม กลุ่มโรงเรียนชานา ส้มโอนายแหวน กลุ่มผักสวนผสมวรรณ และกลุ่มส้มโอนายกลิ่น

ตอนที่ 2 การประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของแปลงเกษตรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. การประเมินศักยภาพแปลงเกษตรในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากผลการสนทนากลุ่มในตารางที่ 1 นำแปลงเกษตรที่ถูกเสนอชื่อและแนะนำจากการสนทนากลุ่ม มาประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ซึ่งมีองค์ประกอบการประเมินศักยภาพแปลงเกษตร 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบการรองรับนักท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร องค์ประกอบด้านการดึงดูดในองค์ประกอบการบริการท่องเที่ยว ผู้ประเมินคือ 1. พัฒนาชุมชน 2. ผู้วิจัย 3. เจ้าหน้าที่เกษตร ซึ่งมีผลการประเมินดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบการประเมินศักยภาพ 4 องค์ประกอบ

แปลงเกษตร	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร				คะแนนรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ (100 คะแนน)	
	การรองรับนักท่องเที่ยว (เต็ม 30 คะแนน)	การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		การดึงดูดใจ (เต็ม 10 คะแนน)		
		มิตินาการจัดการ (เต็ม 30 คะแนน)	มิตินาการตลาด (เต็ม 10 คะแนน)			
สวนพวยงขวัญ	25.33	26.66	5	8.66	19	84.65
สวนส้มอุดม	18	20.33	2.6	6.97	16.66	64.56
สวนส้มกลิ่น	15.66	19.33	2.6	7.21	17	61.8
สวนผักวรรณ	8.6	3.33	1.3	2.65	12.66	28.54
โรงเรียนชานนา	14.66	20	2.3	6.54	16.33	59.83
สวนส้มหวาน	9	2.66	1.6	2.65	11	26.91
สวนส้มพวงฉัตร	19.33	22.66	4	8.24	19.33	73.56
สวนมะเขือยาว เสียบยอด	8.33	5.66	1.6	3.76	13.66	33.01

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้ง 7 แห่ง พบว่า สวนพวยงขวัญ มีคะแนนรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ เท่ากับ 84.65 ซึ่งอยู่ในระดับดีเยี่ยม เมื่อเปรียบเทียบกับในองค์ประกอบย่อย พบว่า องค์ประกอบการรองรับนักท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับดี ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.33 องค์ประกอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านมิติการเป็นเจ้าบ้านมีศักยภาพอยู่ในระดับดี ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.66 ในด้านมิตินาการตลาดมีศักยภาพอยู่

ในระดับกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 ส่วนองค์ประกอบด้านการดึงดูดใจมีศักยภาพระดับสูง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.66 ส่วนองค์ประกอบด้านการบริการการท่องเที่ยวมีศักยภาพระดับสูง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19 ส่วนพวงขวัญได้รับคะแนนในการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดีทุกด้าน ยกเว้นด้านการตลาดอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากขาดการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวและการโฆษณา จุดเด่นอยู่ในด้านการรองรับการท่องเที่ยว มีสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ด้านการดึงดูดใจมีระบบนิเวศน์ วิถีชีวิตการเกษตร และกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงสาธิต ได้แก่ การขยายพันธุ์พืช การทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ การปลูกพืชไร่นาสวนผสม และอื่น ๆ

สวนส้มโออุดม มีคะแนนรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ เท่ากับ 64.56 ซึ่งอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบกับในองค์ประกอบย่อย พบว่า องค์ประกอบการรองรับนักท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18 องค์ประกอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านมิติการเป็นเจ้าของบ้านมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.33 ในด้านมิติการตลาดมีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.6 ส่วนองค์ประกอบด้านการดึงดูดใจมีศักยภาพระดับกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.97 ส่วนองค์ประกอบด้านการบริการการท่องเที่ยวมีศักยภาพระดับสูง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.66 สวนส้มโออุดม ขาดที่พัก ห้องน้ำ ที่บริการอาหาร สาธารณูปโภค บริการผู้พิการ ด้านการจัดการขาดสื่อประชาสัมพันธ์ การรักษาความปลอดภัย และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว โดยเฉพาะขาดการส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว

สวนส้มลุงกลิ่น มีคะแนนรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ เท่ากับ 61.80 ซึ่งอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบกับในองค์ประกอบย่อย พบว่า องค์ประกอบการรองรับนักท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.66 องค์ประกอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านมิติการเป็นเจ้าของบ้านมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.33 ในด้านมิติการตลาดมีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.6 ส่วนองค์ประกอบด้านการดึงดูดใจมีศักยภาพระดับกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.21 ส่วนองค์ประกอบด้านการบริการการท่องเที่ยวมีศักยภาพระดับสูง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17 เนื่องจากสวนส้มลุงกลิ่นขาดที่พัก ห้องน้ำ บริการคนพิการ และขาดการส่งเสริมการตลาด ส่วนในด้านแหล่งดึงดูดใจและการบริการยังอยู่ในระดับ ดี เพราะมีพืชพันธุ์ ระบบนิเวศน์ วิถีชีวิตการเกษตร และกิจกรรมทางการเกษตรเกี่ยวกับการปลูกและดูแลสวนส้ม

สวนผักวรรณ มีคะแนนรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ เท่ากับ 28.54 ซึ่งอยู่ในระดับควรปรับปรุง เมื่อเปรียบเทียบกับในองค์ประกอบย่อย พบว่า องค์ประกอบการรองรับนักท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.6 องค์ประกอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านมิติการเป็นเจ้าของบ้านมีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 3.33 ในด้านมิติการตลาดมีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.3 ส่วนองค์ประกอบด้านการดึงดูดใจมีศักยภาพในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 ส่วนองค์ประกอบด้านการบริการการท่องเที่ยวมีศักยภาพระดับกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.66

โรงเรียนชานา มีคะแนนรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ เท่ากับ 59.83 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบในองค์ประกอบย่อย พบว่า องค์ประกอบการรองรับนักท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.66 องค์ประกอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านมิติการเป็นเจ้าของบ้านมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20 ในด้านมิติการตลาดมีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.3 ส่วนองค์ประกอบด้านการดึงดูดใจมีศักยภาพระดับกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.54 ส่วนองค์ประกอบด้านการบริการการท่องเที่ยวมีศักยภาพระดับสูง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.33 โรงเรียนชานาขาดศักยภาพด้านการรองรับและการจัดการชาติที่พัก ห้องน้ำบริการคนพิการ และขาดการส่งเสริมการตลาด ด้านการจัดการมีกลุ่มเข้มแข็ง แต่ขาดการบริการการท่องเที่ยว กระบวนการ ขั้นตอนการบริการ ความน่าเชื่อถือ เทคนิคการบริการและความเข้าใจในความต้องการของนักท่องเที่ยว

สวนส้มลุงแหวน มีคะแนนรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ เท่ากับ 26.91 ซึ่งอยู่ในระดับควรปรับปรุง เมื่อเปรียบเทียบในองค์ประกอบย่อย พบว่า องค์ประกอบการรองรับนักท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9 องค์ประกอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านมิติการเป็นเจ้าของบ้านมีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 ในด้านมิติการตลาดมีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.6 ส่วนองค์ประกอบด้านการดึงดูดใจมีศักยภาพระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 ส่วนองค์ประกอบด้านการบริการการท่องเที่ยวมีศักยภาพระดับกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11 สวนส้มลุงแหวนขาดศักยภาพด้านการรองรับและการจัดการชาติที่พัก ห้องน้ำ บริการคนพิการ และขาดการส่งเสริมการตลาด ขาดศักยภาพด้านการรองรับและการจัดการชาติที่พัก ห้องน้ำ บริการคนพิการ และขาดการส่งเสริมการตลาด ไม่มีการรวมกลุ่ม และขาดการบริการการท่องเที่ยว

สวนส้มพวงฉัตร มีคะแนนรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ เท่ากับ 73.56 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก เมื่อเปรียบเทียบในองค์ประกอบย่อย พบว่า องค์ประกอบการรองรับนักท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.33 องค์ประกอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านมิติการเป็นเจ้าของบ้านมีศักยภาพอยู่ในระดับสูง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.66 ในด้านมิติการตลาดมีศักยภาพอยู่ในระดับกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 ส่วนองค์ประกอบด้านการดึงดูดใจมีศักยภาพระดับสูง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.24 ส่วนองค์ประกอบด้านการบริการการท่องเที่ยวมีศักยภาพระดับสูง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.33 ด้านสถานที่การรองรับนักท่องเที่ยว แต่ยังขาดที่พัก ร้านอาหาร

ห้องน้ำ ที่สำหรับคนพิการ และต้องปรับปรุงการตลาด ทั้งสื่อและมาตรการการท่องเที่ยว และการบริการการท่องเที่ยวบางประเด็น

สวนผักมะเขือยาวเสียบยอด มีคะแนนรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ เท่ากับ 33.01 ซึ่งอยู่ในระดับควรปรับปรุง เมื่อเปรียบเทียบในองค์ประกอบย่อย พบว่า องค์ประกอบการรองรับนักท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.33 องค์ประกอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านมิติการเป็นเจ้าของบ้านมีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.66 ในด้านมิติการตลาดมีศักยภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.6 ส่วนองค์ประกอบด้านการดึงดูดใจมีศักยภาพระดับควรปรับปรุง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ส่วนองค์ประกอบด้านการบริการการท่องเที่ยวมีศักยภาพระดับกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.66 เนื่องจากขาดที่พัก ห้องน้ำ บริการคนพิการ และขาดการส่งเสริมการตลาด ด้านการดึงดูดใจยังขาดทัศนียภาพและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ด้านการบริการยังไม่มี การบริการ กระบวนการ ขั้นตอนการบริการ ความน่าเชื่อถือ เทคนิคการบริการและความเข้าใจในความต้องการของนักท่องเที่ยว

สรุป ทุกแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องปรับปรุงการตลาด ได้แก่ การเสนอราคา การขายตรง การโฆษณา แพ็คเกจและการตลาดการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในด้านการบริการและรองรับนักท่องเที่ยวมีเพียงสวนพยุขะวิญที่มีศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวมากที่สุดคนนอกนั้นต้องอาศัยที่พัก ร้านอาหาร สาธารณูปโภคในบริเวณข้างเคียง

สรุปผลการประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวของแปลงเกษตร ในตารางที่ 2 สามารถสรุปศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแปลงเกษตรได้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยว	แปลงเกษตร
ดีเยี่ยม	สวนพุงขวัญ
ดีมาก	สวนส้มพวงฉัตร
ดี	สวนส้มอุดม
	สวนส้มลูกกลั่น
ปานกลาง	โรงเรียนชานา
ควรปรับปรุง	สวนผักวรรณ
	สวนส้มแหวน
	สวนมะเขือยาวเสียบยอด

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มเกษตรที่มีศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีเยี่ยม ได้แก่ สวนพุงขวัญ รองลงมา คือ สวนส้มพวงฉัตรมีศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับดีมาก ส่วนสวนส้มโออุดม และสวนส้มโอลูกกลั่น มีระดับศักยภาพอยู่ในระดับดี ส่วนโรงเรียนชานา มีศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มที่มีศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับควรปรับปรุง คือ สวนผักวรรณ สวนส้มแหวน และสวนมะเขือยาวเสียบยอด

2. ศักยภาพการท่องเที่ยววิสาหกิจชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท

จากผลการสนทนากลุ่มในตารางที่ 1 นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการเสนอชื่อ มาทำการประเมินกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยใช้แบบการประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2547) ผู้ประเมินคือ 1. พัฒนาชุมชน 2. ผู้วิจัย 3. เจ้าหน้าที่เกษตร ซึ่งผลการประเมินดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

วิสาหกิจชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับศักยภาพ
กลุ่มแชมพูสมุนไพร	2.66	0.558621	สูง
กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา	2.56	0.6789106	สูง
กลุ่มลูกปัด	2.45	0.2944701	สูง
ชัยนาทเซรามิก	2.41	0.624969	สูง
กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา	2.38	0.41028445	สูง
ข้าวแตน	2.21	0.5447872	ปานกลาง
กลุ่มหุ่นฟางนก	2.06	0.9113587	ปานกลาง
กลุ่มเปลือกส้มโอหวาน	2.03	0.8384441	ปานกลาง
กลุ่มทีนออน	1.93	0.7849153	ปานกลาง
น้ำพริกแม่แก้ว	1.45	0.4833117	น้อย
ถั่วสมุนไพร	1.37	0.5447992	น้อย
กล้วยม้วน	1.31	0.4371093	น้อย
ปลาอย่าง	1.17	0.3580807	น้อย

จากตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินศักยภาพการประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ กลุ่มแชมพูสมุนไพร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 อยู่ในระดับสูง และน้อยที่สุดคือกลุ่มปลาอย่าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.17 อยู่ในระดับน้อย สำหรับการรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชน พบว่า มีการดำเนินการผลิตแบบรวมกลุ่มจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ เปลือกส้มโอสามรส หุ่นฟางนก แชมพูสมุนไพรและข้าวแตน นอกนั้นเป็นกลุ่มที่พัฒนามาเป็นการลงทุนโดยประธานกลุ่มเอง ได้แก่ ทีนออน ดักคณน ลูกปัดเขาท่าพระ ปลายี่ น้าปลา ปลารมควัน กล้วยม้วน ถั่วอบสมุนไพร ชัยนาทเซรามิก และเครื่องปั้นดินเผา

สรุปผลการประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จากการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในตารางที่ 4 สามารถสรุปศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยว	วิสาหกิจชุมชน
สูง	กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา
	กลุ่มแชมพูสมุนไพร
	ชัชนาทเซรามิก
	กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา
	กลุ่มลูกปัด
ปานกลาง	กลุ่มหุ่นฟางนก
	กลุ่มเปลือกส้มโอกวาน
	ข้าวแตน
	กลุ่มทีนออน
น้อย	ถั่วสมุนไพร
	กลุ่มปลาอย่าง
	กล้วยม้วน
	น้ำพริกแม่änkแก้ว

จากตารางที่ 5 แสดงศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า กลุ่มที่มีศักยภาพอยู่ในระดับสูง ได้แก่ กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา กลุ่มแชมพูสมุนไพร กลุ่มชัชนาทเซรามิก กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา และกลุ่มลูกปัด ส่วนกลุ่มที่มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กลุ่มหุ่นฟางนก กลุ่มเปลือกส้มโอกวาน กลุ่มข้าวแตน และกลุ่มทีนออน ส่วนกลุ่มที่มีศักยภาพอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ กลุ่มถั่วอบสมุนไพร ปลาอย่าง กลุ่มกล้วยม้วน และน้ำพริกแม่änkแก้ว

ตอนที่ 3 ศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

จากการสนทนากลุ่มของแปลงเกษตรและวิสาหกิจชุมชนในเรื่อง การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มเกษตรและวิสาหกิจชุมชนให้มีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเยี่ยมชม และทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรและวิสาหกิจชุมชนอย่างไร โดยผลจากการสนทนากลุ่มเกษตรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เจ้าของแปลงเกษตร ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกกลุ่ม ได้อภิปรายถึงศักยภาพที่มีอยู่ และความสามารถพัฒนา จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกระบวนการสาธิต การผลิต และมีสินค้าที่สามารถให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อได้ในราคาเหมาะสม โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่เดิม นำมาพัฒนากิจกรรม และกระบวนการสาธิตการผลิต ซึ่งผลการสนทนากลุ่มสามารถสรุปดังตารางที่ 6 และ 7 ดังนี้

1. ศักยภาพแปลงเกษตร

ตารางที่ 6 แสดงศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวของแปลงเกษตร

แปลงเกษตร	ศักยภาพที่มีอยู่เดิม	ศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยว
สวนพวงขวัญ	สวนพวงขวัญได้พัฒนาจากอาชีพทำนามาเป็นสวนเกษตรทฤษฎีใหม่ มีผลผลิตผลไม้ลิ้นจี่แห่งเดียวในจังหวัดชัยนาท มีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่เพื่อทำนา ทำสวน แหล่งน้ำ สวนผักกินได้ และที่อยู่อาศัย เป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่แบบเศรษฐกิจพอเพียง	1. การจัดการอบรมการทำปุ๋ยน้ำ น้ำส้มควันไม้ 2. ขยายพันธุ์พืชไม้ผล ไม้หวานและทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง รองรับคนได้ครั้งละ 50 คนพร้อมอาหารและอาหารว่าง 3 มื้อ
สวนพวงจักร	พัฒนาสวนส้มโอจากพันธุ์ขาวแตงกวาแท้ที่มีรสหวาน จนมีส้ม 2,500 ต้น พัฒนาระบบน้ำท่อสปริงเกิด ลดแรงงาน คิดค้นสมุนไพรปราบศัตรูพืชและปุ๋ยลดต้นทุนการดูแลส้มโอและเป็นวิทยากรขยายความรู้ไปยังโรงเรียนเกษตรกร โรงเรียนชานาในชัยนาททุกสัปดาห์	1. อบรมและสาธิตการทำปุ๋ยชีวภาพและสมุนไพรปราบศัตรูพืช 2. สาธิตการปลูกและดูแลรักษาส้มโอ 3. เลือกซื้อส้มโอขาวแตงกวาจากสวน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

แปลง เกษตร	ศักยภาพที่มีอยู่เดิม	ศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถ การท่องเที่ยว
สวนส้ม โอลูกกลั่น	พัฒนาการผลิตมีการศึกษาเทคนิคการ ปลูกส้มโอการดูแลตกแต่งและการเก็บ ผลผลิต ทดลองการดูแลศัตรูพืชและ ปุ๋ยชีวภาพรวมทั้งการทดลองห่อผลส้ม ด้วยเซลลูโลสชนิดพิเศษ จนประสบ ความสำเร็จในการเพิ่มน้ำหนักส้มและ คุณภาพผิวส้มเนียน	1. การเข้าร่วมชมการสาธิตการปลูก ส้มโอ การบริหารจัดการสวนส้ม การ ตัดแต่งกิ่ง 2. การเลือกซื้อสินค้า คือส้มโอขาว แดงกว่า ได้จากสวน
สวน ส้มโออุดม	พัฒนาจากการทำนามาเป็นสวนส้ม มาตรฐาน Q และ GAP อาหาร ปลอดภัยของกระทรวงเกษตร และ ขยายสวนมะนาวควบคู่กับการทำนา	1. การเข้าร่วมชมการสาธิตการปลูกส้ม โอ การตัดแต่งกิ่ง และการดูแลรักษา 2. การเลือกซื้อสินค้า คือส้มโอขาว แดงกว่า ได้จากสวน
โรงเรียน ชาวนา	เปิดเป็นศูนย์เรียนรู้การทำนา แบบ ครบวงจร ทั้งการทำปุ๋ยชีวภาพสาร ปราบศัตรูพืช วิธีการปลูก และการ ดูแลแปลงนา	1. สาธิตการผลิตปุ๋ยและยาสมุนไพร ปราบศัตรูพืช 2. สาธิตการเพาะกล้าโดยใช้เทคโนโลยี แบบใหม่ 3. ตัวอย่างแปลงนาที่ใช้วิธีการปลูก แบบต่าง ๆ
มะเขือยาว เสียบยอด	เป็นสวนผักผสมผสาน ทำมะเขือยาว ต่อยอดมะเขือพวงเพิ่มผลผลิตสลัด มะระและผักอื่นๆ แต่การผลิตไม่ต่อเนื่อง	การผลิตไม่ต่อเนื่อง จึงไม่มีความสามารถ ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว
สวนส้มโอ ลูกหวาน	เป็นสวนส้มโอขาวแดงกว่า แต่ไม่เปิด ให้เข้าเยี่ยมชม ไม่มีศักยภาพในการ ท่องเที่ยว	ลักษณะเป็นสวนแบบปิดทำเป็นงาน อดิเรก ไม่สะดวกในการเยี่ยมชม ต้อง นัดหมายล่วงหน้าจึงเข้าเยี่ยมชมได้
สวนผัก ผสมผสาน วรรณ	เป็นการปลูกผักแบบเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีการจัดการสวนให้เป็นระเบียบ ไม่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว	เป็นแปลงเกษตรที่ ไม่มีการบริหาร จัดการแปลงเกษตร และมีผู้ดูแลเพียง คนเดียว จึงไม่มีความสามารถในการ ท่องเที่ยวและการจัดกิจกรรม

จากตารางที่ 6 พบว่า ศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยวของแปลงเกษตร ได้แก่ **สวนพยุขงวัญ** มีการผลิตสินค้า การทำสวน และการทำน้ำส้มควั่นไม้ รวมถึงเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สวนพยุขงวัญสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยการจัดให้มีการอบรมขยายพันธุ์พืช การทำปุ๋ยน้ำ และการอบรมเกษตรกรทฤษฎีใหม่

สวนพวงฉัตร มีการผลิตส้มโอขาวแตงกวา โดยใช้สารชีวภาพ รวมถึงมีบุคลากรที่มีความรู้ในการผลิตสารชีวภาพ และวิธีการใช้ ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดให้มีการอบรมและสาธิตการทำปุ๋ยชีวภาพ การดูแลส้มโอขาวแตงกวา และการเลือกซื้อผลผลิตได้

สวนส้มโอดูกลิ้น มีการผลิตส้มโอขาวแตงกวา กระบวนการดูแลรักษาส้มโอขาวแตงกวา ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดให้มีการสาธิตการปลูกส้มโอ วิธีการตัดแต่งกิ่ง และการเลือกซื้อส้มโอขาวแตงกวาจากสวน

สวนส้มโออุคม มีการผลิตส้มโอขาวแตงกวา จนได้รับมาตรฐาน นอกจากนี้มีสวนมะนาว และนาข้าว การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยจัดให้มีการสาธิตการปลูก การตัดแต่งกิ่ง และการดูแลรักษา และเลือกซื้อส้มโอขาวแตงกวาเป็นของฝากได้

โรงเรียนชาวนา มีการเปิดเป็นศูนย์การเรียนรู้การทำนา การทำปุ๋ยชีวภาพ การปลูกและการดูแลข้าว การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดให้มีการสาธิตการผลิตปุ๋ยและยาสมุนไพรปราบศัตรูพืช สาธิตการเพาะกล้าโดยใช้เทคโนโลยีแบบใหม่ และร่วมการปลูกข้าวโดยวิธีการโยนกล้า

มะเขือยาวเสียบยอด มีการทำสวนผักผสมผสาน การทำมะเขือยาวเสียบยอดและการทำสวนแบบเศรษฐกิจพอเพียง แต่การผลิตไม่ต่อเนื่อง จึงไม่มีศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยว

สวนส้มโอดูกแหวน เป็นสวนปิด การจัดการสวนทำเพียงคนเดียว ไม่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว

สวนผักผสมผสานวรรณ เป็นการปลูกผักแบบเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการสวนทำเพียงคนเดียว การจัดระบบปลูกผักไม่เป็นระบบ จึงไม่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว

2.2 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 7 แสดงศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน	ศักยภาพที่มีอยู่เดิม	ศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยว
กลุ่มน้ำปลาตรา เขื่อนเจ้าพระยา	พัฒนาจากอาชีพปลาร้าจนเป็นโรงงาน น้ำปลาปลาสร้อยขนาดเล็ก ชื่อน้ำปลา ตราเขื่อนเจ้าพระยา ผลิตได้ปีละ 5,000 ขวด และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่ม ชาตะไคร้และชาใบหม่อนอบแห้งที่ ได้รับเลขทะเบียน ออย.	1. ร่วมกิจกรรมผลิตน้ำปลา และปลาร้า 2. การเยี่ยมชมวิธีการทำปลาร้า และน้ำปลา 3. การเลือกซื้อสินค้า ปลาร้า น้ำปลา และชาสมุนไพร
กลุ่มแชมพู สมุนไพร	มีโรงเรือนเพื่อการผลิตขนาดใหญ่ และได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน พัฒนาเป็นแชมพูว่านหางจระเข้ อัญชัน มะกรูด ประคำดีควาย คริมทา ผิวและน้ำยาล้างจาน และขยายไปเป็น บริการสปา ศูนย์เครื่องสำอางแห่ง เดียวที่สาธารณสุขให้การรับรอง	1. ร่วมกิจกรรมผลิตแชมพู สมุนไพร 2. เยี่ยมชมโรงเรือนและวิธีการ ผลิตแชมพูสมุนไพร 3. เลือกซื้อสินค้าแชมพู สมุนไพร
กลุ่มชัชนาท เชรามิค	พัฒนาอุปกรณ์เตาเผาจนสามารถผลิต ผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ที่มีคุณภาพ ประณีต ตามเกณฑ์มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้รับคัดสรร ผลิตภัณฑ์ชุมชน มีผลิตภัณฑ์หลาย รูปแบบ เช่น ลายครามดอกต่าง ๆ ลาย ไทย ลายครามลงทอง ลายมุก เบญจ รงค์ และสีขาวไม่มีลวดลาย	1. กิจกรรมการเขียนลายคราม และเบญจรงค์ 2. ชมกรรมวิธีการผลิตเครื่อง ลายครามและเบญจรงค์ 3. สาธิตการเขียนลายทองและ ลายคราม 4. เลือกซื้อสินค้าประเภทเครื่อง ลายครามและเบญจรงค์

ตารางที่ 7 (ต่อ)

วิสาหกิจชุมชน	ศักยภาพที่มีอยู่เดิม	ศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยว
กลุ่ม เครื่องปั้นดินเผา	ฝึกเยาวชนในการปั้นดินเป็นอาชีพเสริม มีทั้งเครื่องปั้นแบบเคลือบและไม่เคลือบ ใช้ตกแต่งสถานที่และที่พักอาศัย	1. กิจกรรมการปั้นเครื่องปั้นดินเผา 2. ชมกรรมวิธีการผลิตเครื่องปั้นดินเผา 3. เลือกซื้อสินค้าประเภทเครื่องปั้นดินเผา
กลุ่มลูกปัด	การพัฒนารูปแบบและลวดลายได้หลายประเภท การสืบทอดหลายกลุ่มทำให้มีแรงงานในการร้อยลูกปัด อย่างเพียงพอ และได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน 4 ดาว	1. ร่วมกิจกรรมร้อยลูกปัด 2. การสาธิตการร้อยลูกปัดเป็นเครื่องใช้ต่างๆ 3. เลือกซื้อสินค้าประเภทลูกปัดเป็นที่ระลึก
กลุ่มหุ่นฟางนก	ประยุกต์สร้างเป็นนกขนาดใหญ่เหมือนจริง นอกจากนี้ยังพัฒนาการเพิ่มเทคโนโลยีการสร้างนกให้เคลื่อนไหวและมีเสียงร้องได้ โดยติดตั้งมอเตอร์ไฟฟ้าไว้ภายในเหมือนหุ่นนก พัฒนาจนได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ใช้วัสดุฟางข้าวเหลือใช้มาทำหุ่นฟางนก	1. การเยี่ยมชมวิธีการทำหุ่นฟางนก 2. เลือกซื้อสินค้าหุ่นฟางนก

ตารางที่ 7(ต่อ)

วิสาหกิจชุมชน	ศักยภาพที่มีอยู่เดิม	ศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยว
กลุ่มเปลือกส้มโอหวาน	กลุ่มเข้มแข็ง มีโรงเรือนสาธิต การผลิตจะไม่ต่อเนื่อง	1. เยี่ยมชมโรงเรือนและวิธีการผลิตเปลือกส้มโอหวาน 2. เลือกซื้อสินค้าเปลือกส้มโอหวานรสต่าง ๆ
กลุ่มข้าวแตน	กลุ่มเข้มแข็ง มีโรงเรือนสาธิต การผลิตจะไม่ต่อเนื่อง	1. เยี่ยมชมโรงเรือนและวิธีการผลิตข้าวแตน 2. เลือกซื้อสินค้าข้าวแตนครสต่าง ๆ
กลุ่มที่นอน	ทำการผลิตและจำหน่ายเป็นประจำ แต่เป็นธุรกิจเอกชน ไม่มีการส่งเสริม	1. ชมวิธีการผลิตที่นอน หมอน ประเภทต่าง ๆ 2. เลือกซื้อสินค้าประเภทหมอนและที่นอน
กลุ่มกล้วยม้วน	มีการส่งเสริมการผลิตตามใบสั่ง การผลิตไม่ต่อเนื่อง	ผลิตไม่ต่อเนื่องและไม่ผลิตจำหน่ายทำตามใบสั่งเท่านั้น
น้ำพริก แม่ยกแก้ว	มีการส่งเสริมไม่รวมตัวเป็นกลุ่ม ผลิตเพียงอาทิตย์ละครั้ง	การผลิตไม่ต่อเนื่อง และไม่ได้รวมตัวเป็นกลุ่ม
กลุ่มถั่วสมุนไพร	มีการส่งเสริม มีการผลิตที่บ้าน ทำการผลิตไม่ต่อเนื่อง	การผลิตไม่ต่อเนื่อง และผลิตตามใบสั่งเท่านั้น
ปลาข้าง	ผลิตที่บ้าน ไม่ส่งเสริม และ ไม่รวมตัวเป็นกลุ่ม	ไม่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม และสถานที่ผลิตไม่ได้มาตรฐาน

จากตารางที่ 7 พบว่า ศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ **กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา** มีการผลิตน้ำปลาและปลาร้าปลาสร้อยวางจำหน่าย โดยมีโรงเรือนสำหรับการผลิตน้ำปลา การพัฒนาให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมกิจกรรมการผลิตน้ำปลาและปลาร้า การเข้าร่วมกิจกรรมในการผลิต และสามารถเลือกซื้อสินค้าได้

กลุ่มแชมพูสมุนไพร มีโรงเรือนการผลิต ได้รับคำสั่งเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน มีผลิตภัณฑ์หลัก คือ แชมพูสมุนไพร และพัฒนาผลิตภัณฑ์อื่น เช่น ครีมหาผิว น้ำยาล้างจาน การ

พัฒนาให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยว โดย การให้เข้าร่วมกิจกรรมในการผลิต การเยี่ยมชม โรงเรือนและ การเลือกซื้อสินค้า

กลุ่มขัยนาทเซรามิก มีโรงผลิตเครื่องลายครามและ เบญจรงค์ อยู่บริเวณด้านหลังร้านจัด แสดงสินค้า สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้โดยการจัดให้มีการสาธิตการเขียนลายคราม และเบญจรงค์ เข้าชมวิธีการผลิตเครื่องลายครามและเบญจรงค์ และสามารถเลือกซื้อเป็นของที่ระลึกได้

กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา มีโรงงานผลิตเครื่องปั้นดินเผา ทั้งของใช้ในสปา และอุปกรณ์การ แต่งบ้าน เช่น เต้าเผา น้ำหอมเซรามิก โคมไฟเซรามิก สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยว ได้โดย การจัดกิจกรรมการปั้นเครื่องปั้นดินเผา ชมกรรมวิธีการผลิต และการเลือกซื้ออุปกรณ์การ แต่งบ้านเซรามิกเป็นของที่ระลึก

กลุ่มลูกปัด มีร้านบริเวณหน้าสวนนก และมีการพัฒนารูปแบบของสินค้าให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าและสมัยนิยม จนได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนระดับ 4 ดาว สามารถ พัฒนาให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวได้โดยการจัดให้มีการสาธิตการร้อยลูกปัด วิธีการนำ ลูกปัดเข้าผสมผสานกับอุปกรณ์เครื่องใช้ รวมถึงสามารถเลือกชมสินค้านำไปเป็นของที่ระลึกได้

กลุ่มหุ่นฟางนก เป็นการสร้างนกให้มีลักษณะเหมือนจริง และที่มีขนาดใหญ่โดยใช้ฟาง ข้าวนำมาสร้างเป็นชนนกรวมถึงการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยให้นกสามารถเคลื่อนไหว และมีเสียง ร้องได้ สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวได้โดยการจัดให้มีการเยี่ยมชมกระบวนการผลิต หุ่นฟางนก และการเลือกซื้อหุ่นฟางนกขนาดเล็กเป็นของที่ระลึก

กลุ่มเปลือกส้มโอควน กลุ่มผลิตเปลือกส้ม โอควนมีโรงเรือนที่มีมาตรฐานในการผลิต และเป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง แต่การผลิตนั้นจะไม่ต่อเนื่อง ก่อนการเยี่ยมชมจึงจำเป็นต้องประสานกับ กลุ่มเพื่อให้จัดกิจกรรม และกระบวนการผลิต สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้โดย การจัดให้มีการเยี่ยมชมกระบวนการผลิต และสามารถเลือกซื้อสินค้าเป็นที่ระลึกได้

กลุ่มข้าวแตน เป็นกลุ่มที่ขึ้นชื่อในการผลิตข้าวแตนเป็นอย่างมากในจังหวัด มีโรงเรือน และการผลิตที่ได้มาตรฐาน แต่การผลิตไม่ต่อเนื่อง จะผลิตเมื่อมีการสั่งสินค้าเท่านั้น การเยี่ยมชมจึง ต้องแจ้งกับทางกลุ่ม จึงสามารถเข้าเยี่ยมชมได้ สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวได้โดยการจัดกิจกรรมการสาธิตการทำข้าวแตนหน้าต่าง ๆ และเลือกซื้อสินค้าเป็นของฝากได้

กลุ่มเทียน โดยกลุ่มมีการผลิตสินค้าบริเวณร้าน การจำหน่ายสินค้าจะจำหน่ายเป็น ประจำ สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้โดย จัดให้มีการสาธิตการทำเทียน และหมอน ประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสามารถเลือกซื้อสินค้าเป็นของฝากได้

กลุ่มกล้วยม้วน มีการส่งเข้าคัดสรรสุดยอดหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งชุมชน แต่มีการผลิตไม่ต่อเนื่องและผลิตเมื่อมีการสั่งสินค้าเข้ามาเท่านั้น จึงไม่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวได้

น้ำพริกแม่เหล็กแก้ว มีการส่งเข้าคัดสรรสุดยอดหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งชุมชน มีการผลิตไม่ต่อเนื่องและกลุ่มทำเพียงคนเดียว จึงไม่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวได้

กลุ่มถั่วอบสมุนไพร มีการส่งเข้าคัดสรรหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งชุมชน แต่การผลิตไม่ต่อเนื่อง จึงไม่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวได้

ปลาย่าง ไม่มีการส่งเข้าคัดสรร และโรงเรือนการผลิตไม่ได้มาตรฐาน จึงไม่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวได้

ตอนที่ 4 แผนกลยุทธ์ในการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

จากการสนทนากลุ่มกับเจ้าของแปลงเกษตรและประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในเรื่องความต้องการในการพัฒนา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการผลิตของแปลงเกษตรกร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำให้เกิดกลยุทธ์ในการพัฒนาแปลงเกษตรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดังตารางที่ 8 และ 9 ดังนี้

4.1 กลยุทธ์ในการพัฒนาแปลงเกษตร

ตารางที่ 8 แสดงกลยุทธ์ในการพัฒนาแปลงเกษตร

แปลงเกษตร	กลยุทธ์ในการพัฒนา
สวนพุงขั้ว	ขยายโครงการอบรมและเครือข่ายขับเคลื่อนการนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติ
สวนพวงฉัตร	โครงการสร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้สารชีวภาพเพื่อลดต้นทุน
สวนส้มโอลูกกลิ้ง	สร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การพัฒนาคุณภาพส้มโอ การลดต้นทุนในการผลิต การใช้สารชีวภาพเพื่อลดสารเคมี
สวนส้มโออุดม	สร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพส้มโอ และการลดการใช้สารเคมี
โรงเรียนชวานา	รณรงค์เรื่องเกษตรอินทรีย์ การสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์
มะเขือยาวเสียบยอด	พัฒนาอุปกรณ์การเกษตรสมัยใหม่เพื่อลดต้นทุนการผลิต และการพัฒนาสวนผักแบบสวนผสมชีวภาพ
สวนส้มโอลูกหวาน	การสร้างทักษะการปลูกและดูแลสวนส้มโอโดยใช้สารชีวภาพ
สวนผักผสมผสานวรรณ	พัฒนาการตลาดและการจัดการระบบแปลงเกษตร

จากตารางที่ 8 พบว่า กลยุทธ์ในการพัฒนาแปลงเกษตรของสวนพวยงขวัญ จะต้องมีการขยายโครงการอบรม และการสร้างเครือข่ายการเป็นวิทยากรให้กับผู้เข้าร่วมการอบรม เพื่อนำทฤษฎีที่มีนำไปสู่การปฏิบัติ

สวนพวงฉัตร มีกลยุทธ์ในการพัฒนาแปลงเกษตร โดยการสร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ สารชีวภาพ ให้กับผู้ที่สนใจที่ต้องการลดต้นทุนในการผลิตด้านเกษตร

สวนส้มโอลุงกลั่น กลยุทธ์การพัฒนาแปลงเกษตรต้องจัดสร้างเครือข่ายที่ร่วมกันพัฒนาคุณภาพสวนส้มโอ ให้ต้นทุนในการผลิตลดลง และใช้สารชีวภาพแทนสารเคมี

สวนส้มโออุดม กลยุทธ์การพัฒนาแปลงเกษตร โดยการสร้างเครือข่ายการร่วมกันพัฒนาคุณภาพส้มโอ และใช้สารชีวภาพแทนสารเคมี

โรงเรียนชานา กลยุทธ์การพัฒนาแปลงเกษตร โดยการรณรงค์เรื่องเกษตรอินทรีย์ การสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์

มะเขือยาวเสียบยอด กลยุทธ์การพัฒนาแปลงเกษตรพัฒนาอุปกรณ์เกษตรสมัยใหม่ เพื่อลดต้นทุนในการผลิต และการพัฒนาสวนผักแบบสวนผสมชีวภาพ

สวนส้มโอลุงแหวน กลยุทธ์การพัฒนาแปลงเกษตร โดยการพัฒนาสวนส้มโอให้ใช้สารชีวภาพในการผลิตเพื่อลดต้นทุน

สวนผักผสมผสานวรรณา กลยุทธ์การพัฒนาแปลงเกษตร โดยจัดการระบบแปลงเกษตร ให้มีความพร้อมและเป็นระบบ รวมถึงการพัฒนาตลาดในการส่งสินค้าออกจำหน่าย

4.2 กลยุทธ์ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 9 แสดงกลยุทธ์ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน	กลยุทธ์ในการพัฒนา
กลุ่มน้ำปลาตรา เขื่อนเจ้าพระยา	การพัฒนาเตาต้มน้ำปลาถลกลั่น พัฒนาเครื่องกรองเพิ่มผลผลิต สร้าง เครือข่ายผลิตภัณฑ์จากปลาเพื่อจัดสรรวัตถุดิบ และการตลาดนอก พื้นที่ พัฒนาคุณภาพและรูปแบบผลิตภัณฑ์
กลุ่มหุ่นฟางนก	การสร้างเครือข่ายผลิตวัตถุดิบในพื้นที่ พัฒนาคุณภาพการผลิตนกเท่า ตัวจริง พัฒนาเทคโนโลยีในการผลิต
กลุ่มแชมพูสมุนไพร	พัฒนารูปแบบและคุณภาพผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานอุตสาหกรรม และ พัฒนาวัตถุดิบสมุนไพรในท้องถิ่นชุมชน
กลุ่มเปลือกส้มโอหวาน	การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย และการพัฒนา คุณภาพผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐาน มผช.
ข้าวแตน	การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย(ทั้งข้าวเหนียวและข้าวเจ้า) การผลิตวัตถุดิบ ข้าวเหนียว ในพื้นที่ การพัฒนาตลาดเครือข่าย และ การพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านขนมไทย
ชัชนาทเซรามิก	การพัฒนาเครือข่ายการตลาด การพัฒนารูปแบบและคุณภาพ ผลิตภัณฑ์
กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา	การขยายแหล่งผลิตเซรามิก และการพัฒนาบุคลากรในการผลิตเซรามิก
กลุ่มลูกปัด	โครงการพัฒนาเครือข่ายผู้ผลิตและการตลาด
กลุ่มที่นอน	การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และการสร้างเครือข่ายผลิตวัตถุดิบในชุมชน
กล้วยม้วน	การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ การขยายพื้นที่ผลิตวัตถุดิบและ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และหีบห่อ
น้ำพริกแม่แก้ว	การสร้างกลุ่มเครือข่ายน้ำพริกเพื่อการตลาด พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มี ความหลากหลาย และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชน
ถั่วสมุนไพร	สร้างเครือข่ายการผลิตและวัตถุดิบในชุมชน พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ตามมาตรฐานชุมชน
ปลาอย่าง	การสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิตปลารมควัน และการสร้างเครือข่าย วัตถุดิบปลาที่ใช้ในการผลิต

จากตารางที่ 9 พบว่า กลยุทธ์ในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อน เจ้าพระยา กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการพัฒนาเตาต้มน้ำปลาที่สามารถลดกลิ่น และเครื่องกรองที่มีประสิทธิภาพ สร้างเครือข่ายวัตถุดิบ และสร้างการตลาดนอกพื้นที่

กลุ่มหุ่่นฟางนก กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการสร้างเครือข่ายผลิตฟางที่ใช้เป็นวัตถุดิบหลักในพื้นที่ และเทคโนโลยีในการผลิต

กลุ่มแชมพูสมุนไพร กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน อุตสาหกรรมและ การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้สามารถผลิตสมุนไพร ส่งให้กับทางกลุ่ม

กลุ่มเปลือกส้มโอหวาน กลยุทธ์ในการพัฒนา โดยการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย และการพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ข้าวแตน กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการพัฒนาให้ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ และตลาดเครือข่าย ชัยนาทเซรามิก กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการพัฒนาเครือข่ายการตลาด และการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา กลยุทธ์ในการพัฒนา การขยายแหล่งการผลิตชุมชน และการพัฒนา นานุเคราะห์ในการผลิตเซรามิก

กลุ่มลูกบิด กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการพัฒนา กลุ่มผู้ผลิต และการสร้างการตลาด

กลุ่มที่นอน กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย และสามารถใช้วัสดุในท้องถิ่นในการผลิต

กลุ่มกล้วยม้วน กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการสร้างเครือข่ายผลิตวัตถุดิบ และการพัฒนา รูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสม

น้ำพริกแม่กแก้ว กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการสร้างกลุ่มเครือข่ายการตลาด และพัฒนา ผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

ถั่วสมุนไพร กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตวัตถุดิบในชุมชน พัฒนา คุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้ตามมาตรฐานชุมชน

ปลาหย่าง กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตปลาหย่างรมควัน และเครือข่าย ผู้ผลิตวัตถุดิบ

จากการทำกลยุทธ์ในการพัฒนาแปลงเกษตรวิสาหกิจชุมชน สามารถเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท ได้ดังนี้

กลยุทธ์จังหวัดชัยนาท

กลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่

1. ด้านการพัฒนายกระดับสินค้าวิสาหกิจชุมชน มีกลยุทธ์ ยกระดับสินค้าและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ดังนี้
 1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อยกระดับสินค้า หน่วยงานที่รับผิดชอบ พัฒนาชุมชน จังหวัดชัยนาท
 2. โครงการพัฒนาคุณภาพอาหารสู่การรับรองมาตรฐานและเพิ่มมูลค่า หน่วยงานที่รับผิดชอบ อุตสาหกรรมจังหวัดชัยนาท
 3. โครงการออกแบบบรรจุภัณฑ์และการสร้างกลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP หน่วยงานที่รับผิดชอบ อุตสาหกรรมจังหวัดชัยนาท
 4. โครงการส่งเสริมเอกลักษณ์สินค้าที่ระลึกภายใต้ตราสัญลักษณ์ Chainat Brand จังหวัดชัยนาท หน่วยงานที่รับผิดชอบ พาณิชย์จังหวัดชัยนาท

ข้อดีและข้อเสียของกลยุทธ์จังหวัดชัยนาท

ข้อดี กลยุทธ์ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ของจังหวัด 4 ข้อ ดำเนินการการขอเลขทะเบียน อ.ย. และส่งเสริมการค้าสรรหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล ขาดนักวิชาการให้การแนะนำ ขาดงบประมาณดำเนินการปรับปรุงสถานที่ผลิต

ข้อเสีย ขาดความต่อเนื่อง ในการส่งเสริมพัฒนา ทำให้โรงเรียนบางกลุ่มยังไม่ได้มาตรฐาน อ.ย. และไม่เข้าร่วมการค้าสรร การพัฒนาของจังหวัดมีส่วนต่อยอดไปถึงกระบวนการ KBO.(Knowledge Base of OTOP.)เลือกเฉพาะสมัครใจมาร่วมกลุ่มพัฒนาเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ส่วนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพิ่มมูลค่าเพิ่มสินค้าได้เฉพาะสินค้าที่มีการสั่งซื้อจำนวนที่คุ้มทุนการผลิตกรณีกลุ่มเล็กการค้าสั่งซื้อน้อยจะเพิ่มทุนบรรจุภัณฑ์ไม่ สามารถดำรงอยู่ได้ หน่วยงานพัฒนาขาดงบประมาณสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

2. ด้านการจัดศูนย์การเรียนรู้ของจังหวัด

5. โครงการศึกษาวิจัยการศึกษาคุณงานการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP หน่วยงานที่รับผิดชอบ พัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท

6. โครงการส่งเสริมเพิ่มโอกาสการเรียนรู้กระบวนการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย หน่วยงานที่รับผิดชอบ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยนาท

7. โครงการฝึกอบรม และศึกษาดูงานการตลาดสินค้าเกษตร (ส้มโอขาวแตงกวาและหญ้าแพงโกล่า) หน่วยงานที่รับผิดชอบ พาณิชยจังหวัดชัยนาท

8. โครงการเพิ่มศักยภาพด้านวิชาชีพสู่ประชาชนชาวชัยนาทที่ด้อยโอกาสและยากจน หน่วยงานที่รับผิดชอบ วิทยาลัยเทคนิคชัยนาท

9. โครงการพัฒนาขีดความสามารถโดยอบรมผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานที่รับผิดชอบ อุตสาหกรรมจังหวัดชัยนาท

ข้อดี กลยุทธ์ด้านการจัดศูนย์การเรียนรู้ของจังหวัด 5 ข้อ ช่วยเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวด้านการ จูงใจการเข้าเยี่ยมชมและเลือกซื้อสินค้าเป็น กลยุทธ์การตลาด เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า วัตถุประสงค์การผลิต ช่วยลดต้นทุนการผลิต

ข้อเสีย ขาดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการตลาด

10. โครงการจ้างนักการตลาดเพื่อเชื่อมโยงผลผลิตสู่ตลาดในทุกกระดับ หน่วยงานที่รับผิดชอบ พาณิชยจังหวัดชัยนาท

11. โครงการปรับปรุงร้าน CEO หน่วยงานที่รับผิดชอบ พัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท

12. โครงการประชาสัมพันธ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หน่วยงานที่รับผิดชอบ พัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท

13. โครงการส่งเสริมประชาสัมพันธ์หมู่บ้านต้นแบบ OTOP หน่วยงานที่รับผิดชอบ พัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท

14. โครงการ Road Show สินค้า OTOP 4 ภาค หน่วยงานที่รับผิดชอบ พัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท หน่วยงานที่รับผิดชอบ สวท. ชัยนาท

ข้อดี กลยุทธ์จังหวัดด้านการตลาด 5 ข้อ เป็นการส่งเสริมการตลาด เพื่อจำหน่ายสินค้าประจำปีของจังหวัด ได้แก่ งานวันนก วันส้มโอขาวแตงกวา และวันข้าว นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริม

การแสดงสินค้าวันไอทีท็อป ระดับประเทศในระยะยาวจังหวัด ได้จัดศูนย์จำหน่ายสินค้า ร้านCEO จังหวัด ร้านสวนนก ร้านเขื่อนชัยนาท และการเข้าถึงทางเว็บไซต์ไอทีท็อป

ข้อเสีย แหล่งวิสาหกิจชุมชนซึ่งมีข้อจำกัดด้านการพัฒนาสถานที่กลุ่ม

ด้านการพัฒนาภูมิทัศน์

15. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณวัดปากคลองมะขามเฒ่า หน่วยงานที่รับผิดชอบ ที่ทำการปกครองอำเภอวัดสิงห์

16. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์เกาะกลางถนน ทางหลวงหมายเลข 3465 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ที่ทำการปกครองอำเภอ สรรคบุรี

17. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานที่รับผิดชอบ อำเภอสรรพยา

18. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสวนนกชัยนาท หน่วยงานที่รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท

19. โครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานจังหวัดชัยนาทร่วมกับ ศูนย์การท่องเที่ยวฯ

20. โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ลุ่มแม่น้ำท่าจีน หน่วยงานที่รับผิดชอบ เทศบาลตำบลวัดสิงห์

21. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมวัดธรรมมูล วรวิหาร หน่วยงานที่รับผิดชอบ วัฒนธรรมจังหวัดชัยนาท

22. โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวประจำอำเภอวัดสิงห์เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี หน่วยงานที่รับผิดชอบ อบต.มะขามเฒ่าร่วมกับศูนย์การท่องเที่ยวฯ และสำนักงานจังหวัดชัยนาท

23. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์การท่องเที่ยวประจำอำเภอสรรพยา หน่วยงานที่รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลสรรพยา

24. โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์วัดพระยาแพรง อ.สรรคบุรี จ. ชัยนาท หน่วยงานที่รับผิดชอบ เทศบาลตำบลแพรงศรีราชา

25. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวประจำอำเภอสรรคบุรีเทศบาลตำบลแพรงศรีราชา

26. โครงการพัฒนารอยพระพุทธรูปท่าจอง วัดเขาท่าพระ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานที่รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลเขา ท่าพระ

ข้อดี กลยุทธ์ด้านการพัฒนาภูมิทัศน์ 12 ข้อ ของจังหวัดเป็นกลยุทธ์พัฒนาเกาะกลาง ถนน อำเภอสรรคบุรี ที่พักผ่อนอำเภอสรรพยา พัฒนา สวนนก ศักยภาพศูนย์การท่องเที่ยว ลุ่มน้ำท่าจีน วัดธรรมามูล อำเภอวัดสิง วัดพระยาแพรง พระพุทธบาทเขาท่าพระ การปรับปรุงภูมิทัศน์ 12 แห่ง เป็นการพัฒนาศักยภาพตามพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับการพัฒนาการเข้าถึง การจูงใจ และความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสีย งบประมาณยังมีจำกัดและไม่ครอบคลุมพื้นที่ที่ทำการศึกษา

กลยุทธ์การพัฒนาจากการวิจัย

กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

1. การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อการยอมรับ ความปลอดภัยในการบริโภค และการสั่งซื้อ
2. การพัฒนารูปแบบสินค้าหลากหลายรูปแบบ เพื่อโอกาสเลือกตามความชอบของผู้บริโภค
3. การพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อเป็นการดึงดูดใจผู้ซื้อ
4. การพัฒนาภูมิปัญญาและเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต

กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ตามความคิดเห็นของกลุ่มทั้ง 4 ข้อได้รับคำแนะนำจาก นักวิชาการเกษตร นักวิทยาศาสตร์การอาหารและนักพัฒนาชุมชน เรื่องกระบวนการผลิต อุปกรณ์ การบรรจุ โรงเรือน ความสะอาด การออกแบบผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ และการตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ การนำผลไปสร้างงานวิจัยท้องถิ่นศึกษา

การสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อการยอมรับ ความปลอดภัยในการบริโภค และการสั่งซื้อ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาทในด้านการพัฒนายกระดับสินค้าวิสาหกิจชุมชน โครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อยกระดับสินค้า หน่วยงานที่รับผิดชอบ พัฒนาชุมชนจังหวัด ชัยนาท

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนารูปแบบสินค้าหลากหลายรูปแบบ เพื่อโอกาสเลือกตามความชอบของผู้บริโภค ยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท ขาดการส่งเสริมการพัฒนาความหลากหลายของสินค้า OTOP ซึ่งยุทธศาสตร์จังหวัดมองที่การสร้างคุณภาพ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการใช้ตรา สัญลักษณ์ Chainat Brand กลยุทธ์ที่ 2 นี้จะส่งเสริมการพัฒนาสินค้าให้มีความหลากหลาย ไม่ซ้ำ เดิม หรือซ้ำกับผู้ค้ารายอื่น ให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม และการดึงดูดใจลูกค้ามากขึ้น

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อเป็นการดึงดูดใจผู้ซื้อ สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาทในด้านการพัฒนาระดับสินค้าวิสาหกิจชุมชน โครงการออกแบบบรรจุภัณฑ์และการสร้างกลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP หน่วยงานที่รับผิดชอบ อุตสาหกรรมจังหวัดชัยนาท

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาภูมิปัญญาและเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต ยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท มีการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีที่ไม่ดีนัก เนื่องจากปัจจุบันมีการให้เครื่องมือ อุปกรณ์สำหรับการผลิตแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน แต่เครื่องมือที่สนับสนุนการผลิต กลับไม่สามารถนำมาผลิตได้จริง บางครั้งมีขนาดเล็กเกินกว่าที่จะสามารถใช้ในการผลิตของกลุ่ม หรือมีความไม่ปลอดภัย และเสถียร นอกจากนั้นทางจังหวัดยังไม่มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ด้านพัฒนาวัตถุดิบ

5. การพัฒนาการผลิตวัตถุดิบในพื้นที่ และลดต้นทุนการผลิต

6. การพัฒนาเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ แลกเปลี่ยนสินค้า และวัตถุดิบ

กลยุทธ์พัฒนาวัตถุดิบผลการวิจัย 2 ข้อ ช่วยเป็นข้อมูลพื้นฐานระดับจังหวัดเกี่ยวกับการวางแผน การเกษตรและอุตสาหกรรมในการส่งเสริมการผลิตวัตถุดิบที่สามารถลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมเป็นผู้ผลิตวัตถุดิบป้อนวิสาหกิจชุมชนแบบยั่งยืน

การสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท

กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาการผลิตวัตถุดิบในพื้นที่ และลดต้นทุนการผลิต จังหวัดชัยนาท เกษตรกรส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การปลูกข้าว หรือปลูกพืชเศรษฐกิจ ในการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางกลุ่มมีความต้องการวัตถุดิบในการผลิตสินค้า แต่ต้องสั่งซื้อจากจังหวัดอื่น กลยุทธ์นี้จะส่งเสริมให้เกิดการผลิตวัตถุดิบในพื้นที่ ให้รายได้กระจายภายในชุมชนที่อยู่อาศัย

กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ แลกเปลี่ยนสินค้า และวัตถุดิบ กลยุทธ์นี้จะส่งเสริมให้เกิดการซื้อขายสินค้า และวัตถุดิบภายในจังหวัด ยุทธศาสตร์จังหวัดไม่ได้เน้นในส่วนนี้ การหาวัตถุดิบในการผลิตจึงเป็นไปตามที่ผู้ผลิตจะหาเอง บางครั้งต้องนำมาจากจังหวัดอื่น เพราะไม่ทราบว่าที่จังหวัดชัยนาทจุดใดที่มีการผลิตวัตถุดิบที่ต้องการ

การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และการตลาด

7. การพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่ออบรม คุณาน เผยแพร่และสืบทอดภูมิปัญญา
8. การพัฒนาการตลาด การเข้าถึงและการ โฆษณาประชาสัมพันธ์

กลยุทธ์การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และการตลาด 2 ข้อ เป็นกลยุทธ์ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวช่วยเพิ่มข้อมูลด้านศักยภาพที่มีอยู่และข้อจำกัดที่จำเป็นต้องพัฒนาตามลำดับความสำคัญและเชื่อมโยงกับข้อมูลยุทธศาสตร์จังหวัดในการดำเนินการพัฒนาเพิ่มเติมตามงบประมาณจังหวัด เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อม อีกส่วนหนึ่งเป็นกิจกรรมของแต่ละกลุ่มที่เสนอกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องทั้งกิจกรรมสาธิตทางการเกษตรและวิสาหกิจชุมชนสามารถเชื่อมโยง ไปยังกลยุทธ์ด้านการตลาด การจูงใจ การจัดการ และการอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว

การสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท

กลยุทธ์ที่ 7 การพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่ออบรม คุณาน เผยแพร่และสืบทอดภูมิปัญญา สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท โครงการส่งเสริมเพิ่มโอกาสการเรียนรู้กระบวนการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย หน่วยงานที่รับผิดชอบ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยนาท โครงการฝึกอบรม และศึกษาดูงานการตลาดสินค้าเกษตร (ส้มโอขาวแตงกวาและหญ้าแพงโกล่า) หน่วยงานที่รับผิดชอบ พาณิชยจังหวัดชัยนาท

กลยุทธ์ที่ 8 การพัฒนาการตลาด การเข้าถึงและการ โฆษณาประชาสัมพันธ์สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท ในข้อ โครงการจ้างนักการตลาดเพื่อเชื่อมโยงผลผลิตสู่ตลาดในทุกกระดับ หน่วยงานที่รับผิดชอบ พาณิชยจังหวัดชัยนาท โครงการส่งเสริมประชาสัมพันธ์หมู่บ้านต้นแบบ OTOP หน่วยงานที่รับผิดชอบ พัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท โครงการประชาสัมพันธ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หน่วยงานที่รับผิดชอบ พัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท

ตอนที่ 5 กระบวนการการผลิตเชิงเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน

จากการเข้าสำรวจ สัมภาษณ์และสังเกตกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ทำให้ได้ข้อมูลกระบวนการผลิตของแปลงเกษตรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

5.1 กระบวนการผลิตของแปลงเกษตร

5.1.1 กระบวนการผลิตของสวนส้มโอขาวแตงกวา

กลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นชื่อในจังหวัดชัยนาท ส่วนมากเป็นการผลิตส้มโอขาวแตงกวา ซึ่งเป็นผลผลิตที่ขึ้นชื่อในจังหวัดชัยนาท และได้ทำการสำรวจแล้วพบว่ามี 4 สวน ได้แก่ สวนพวงฉัตร สวนส้มโอลูกกลิ้ง สวนส้มโออุดม สวนส้มโอลูกแหวน โดยมีกระบวนการปลูกส้มโอขาวแตงกวาดังนี้

ชื่อส้มโอขาวแตงกวา Citrus Grandis Osb Cv.

Pummlo เป็นไม้ยืนต้นขนาด 6-8 เมตร ผลขนาด 14-18 เซนติเมตรหนัก 800-1500 กรัม ผลผลิต 18,000 ตัน/2,000-3,000 ล้านบาทต่อปี เฉลี่ย 1,000 กิโลกรัม -1,400 กิโลกรัมต่อไร่

ลักษณะเนื้อขาว ความหวาน 8 บริกซ์ เนื้อส้มเหมือนเม็ดแตง

การปลูก ทำร่องสวนกว้าง 1 เมตร ลึก 1 เมตร ระหว่างต้น 6 x 6 เมตร นำกิ่งพันธุ์วางบนหลุมเตรียมปุ๋ยคอก พูนดินกลบเป็นหลังเต่า ปักกิ่งไม้หลักผูกไว้กันโคลน

ส้มโอขาวแตงกวาจะมีวิธีการดูแลในแต่และเดือน ดังนี้

เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์

อยู่ในช่วงการผลิติดอกของต้นส้มโอขาวแตงกวา โดยเป็น ระยะดอกตูมและดอกบานระยะดอกบาน จะต้องให้น้ำกับต้นส้มโออย่างสม่ำเสมอ รวมถึงใช้สมุนไพรบดฉีดพ่น(เท่านั้น) และกำจัดวัชพืช

เดือนมีนาคม - เดือนเมษายน

อยู่ในระยะเริ่มมีผลอ่อน จำเป็นต้องให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ และให้ปุ๋ยเกรดทางใบสูตร 2-1-3 ทุก ๆ เจ็ดวัน ใส่ปุ๋ยหมักชีวภาพ ต้นละ 15-20 กิโลกรัม ป้องกันแมลงด้วยการฉีดด้วยสมุนไพร น้ำหมักชีวภาพ

เดือนพฤษภาคม – มิถุนายน

ช่วงระยะสร้างเนื้อส้มโอและขยายผลให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ควรให้ปุ๋ยทางใบสูตร 2-1-3 ให้ปุ๋ยทางดินสูตร 2-1-3 และให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งฉีดสมุนไพรป้องกันแมลงและโรคพืช

เดือนกรกฎาคม

ปรับปรุงคุณภาพ โดยทำให้ส้มโอมีรสหวานและเนื้อมาก โดยการให้ปุ๋ยทางใบสูตร 1-1-4 และให้ปุ๋ยทางดินสูตร 1-1-4

เดือนสิงหาคม - กันยายน

อยู่ในระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต ควรลดปริมาณการให้น้ำลง ทดสอบคุณภาพผลผลิต (โดยการชิม)

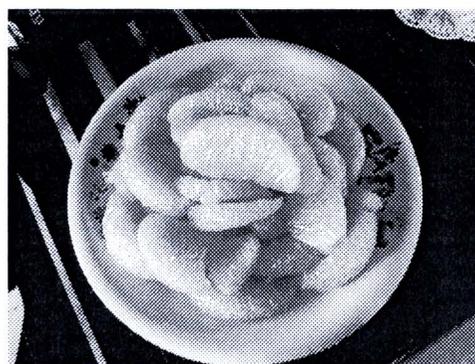
เดือนตุลาคม – พฤศจิกายน

อยู่ในระยะหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ให้เริ่มตัดแต่งกิ่งแห้ง และบำรุงต้นส้มโอโดยใส่ปุ๋ยหมักชีวภาพ 15-20 กิโลกรัม/ต้น ใส่ปุ๋ยบำรุงต้นทางดินสูตร 4-1-3 และให้น้ำสม่ำเสมอ รวมถึงกำจัดวัชพืช

เดือนธันวาคม

ระยะสะสมอาหาร ควรใส่ปุ๋ยทางดินสูตร 1-1-4 และให้ปุ๋ยทางใบด้วยสูตร 1-1-4 เปิดตา ดอกเมื่อใบเขียวเข้มด้วยฮอร์โมนไข่

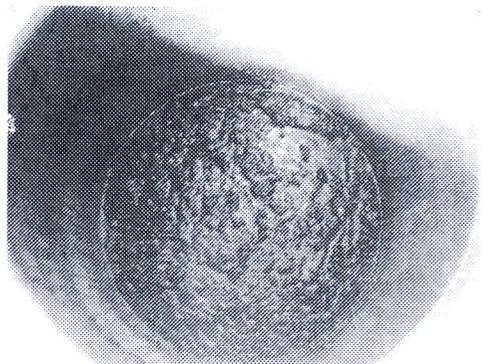
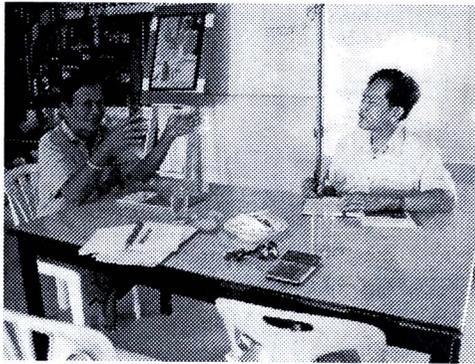
ภาพที่ 4 แสดงสวนส้มโอ

5.1.2 สวนพุงขั้วญ

ผลผลิตส่วนใหญ่จะไม่ได้เน้นเชิงธุรกิจการค้า ส่วนใหญ่เน้นการบริโภคในครัวเรือน เหลือจึงขายแต่ไม่มากนัก รายได้ส่วนใหญ่ได้จากการทำนา ขายกิ่งพันธุ์ลิ้นจี่ ใฝ่หวาน และพืชผักสวนครัว ทรายจะนำไปขายที่ตลาดเช้าบางกระบือองทุกเช้า

ภาพที่ 5 แสดงการผลิตสารชีวภาพของสวนพยุขวิทย

5.1.3 โรงเรียนชานนา

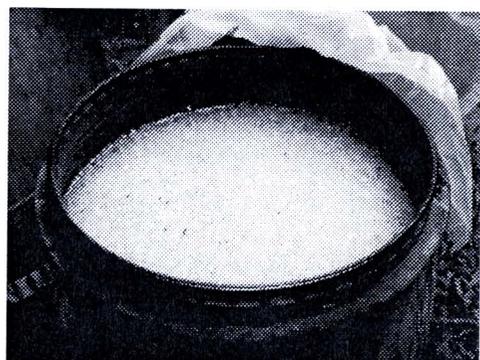
เปรียบเทียบการเตรียมดินแบบเผาฟาง เตรียมดินง่าย ฟางไม่ติดคันไถ กับไม่เผาฟาง แปลงที่ไม่เผาฟาง ต้องไถนาขวางแปลงเตรียมดินยากกว่าการเผาฟาง แต่จะทำให้ได้ปุ๋ยจากฟาง ต่อจากนั้น ให้จุลินทรีย์หน่อกล้วยย่อยสลาย โดยใช้ไร่ละ 5 ลิตรในเวลา 10 วัน หว่านข้าวได้ แปลงที่เผาฟาง ใช้เวลา 7-10 วัน เช่นกัน ดิดประดิษฐ์ รถไถพรวน ไถลาดแล้ว “เอารถเล็กอีกคลุก ดิ” ให้ละไม่เป็นก้อน หากที่ไม่สม่ำเสมอ “ใช้รดอีกเห็นปรับดิน” ทำเทือก แซ่ข้าว 2 คืบ อากาศ ร้อน 1 คืบ 1 วัน ช่วงระยะแปลง 3 เมตร ซักร่อง 1 ร่อง ใช้ลูกมะพร้าวครูดเป็นร่อง ไถเลนมีไม้ ปีก 2 ข้าง มุมแปลง มีช่องน้ำไหล 2 ช่อง ไหลมาชนกัน “หน้าฝนต้องฉีดยาอบาเม็กดิน ฆ่าหอย ก่อน” หรือใช้เอ็นโดซันแฟน หรือใช้กากชาและผักกูดบดละเอียด บางครั้งมีนงมาช่วยกินหอย (อาจ ใช้ยาชาเลนฉีด คุมวัชพืช(3 ไร่/ขวด) สมาชิกโรงเรียนใช้น้ำหมักได้ 5 ลิตร/ไร่ ครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ย 20-25 วัน ใส่ปุ๋ยยูเรีย 10-15 กิโลกรัม/ไร่ ครั้งที่ 2 เวลา 50-60 วัน ปุ๋ยสูตร 16-20-0 2 ไร่/ลูก(700 บาท)

70 วัน คูแผลแมลง ฉีดพ่นไล่แมลง ฮอร์โมนบำรุง

80 วัน ตั้งรวง ปุ๋ย 3-5 กิโลกรัม/ไร่

98 วันเก็บเกี่ยว ใช้ทุนในการทำนา 2500 บาท ต่อไร่

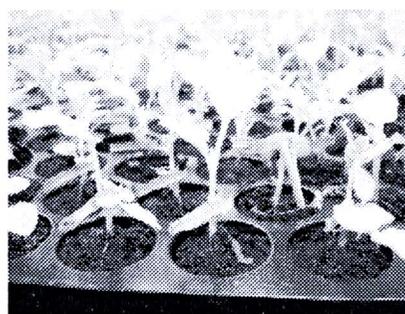
ภาพที่ 6 แสดงการทำปุ๋ยชีวภาพของโรงเรียนชานนา

5.1.4 มะเขือยาวเสียบยอด

เตรียมเพาะเมล็ดมะเขือพวงสำหรับเป็นต้นตอ(root stock) โดยหว่านเมล็ดลงแปลง เนื่องจากเมล็ดมะเขือพวงจะงอกช้ากว่ามะเขือยาว เมื่อดันกล้ามะเขือพวงที่มีใบจริงประมาณ 4-5 ใบ หว่านเมล็ดมะเขือยาวที่จะทำเป็นยอดพันธุ์(scion) ในถาดหลุมพลาสติก เมื่อได้ต้นกล้ามะเขือยาวมีใบจริง 2-3 ใบพร้อมที่จะทำการเสียบยอดได้แล้วให้คัดเลือก ต้นที่สมบูรณ์ขนาดลำต้นใกล้เคียงกัน ตัดเหนือโคนต้นขึ้นไปประมาณ 2-3 เซนติเมตร ทำเป็นลิ้มขนาดพอเหมาะ แล้วใช้มีดคม ๆ ตัดลำต้นของมะเขือพวง แล้วผ่ากลางนำยอดมะเขือยาวเสียบเข้าด้วยกัน นำก๊ีบไม้ไผ่หนีบไว้ให้แน่นหรือก๊ีบหนีบสำเร็จรูปก็ได้ราคาตัวละ 3 บาทใช้ไม้ไผ่ตัดแปลง กลุ่มด้วยพลาสติกใสทิ้งไว้ประมาณ 2 สัปดาห์ ถ้ามียอดแตกใบเขียวแสดงว่าติดแล้วให้เปิดพลาสติกคลุมออก ย้ายต้นกล้าเสียบยอด(grafting) ใส่ถุงดำเพื่อเลี้ยงให้ต้นแข็งแรงจึงย้ายปลูกลงแปลงต่อไป สภาพต้นจะแข็งแรงไม่พบโรคเหี่ยวระยะชด 80/80 ซม. ให้ผลผลิตดกน้ำหนักมาก

ภาพที่ 7 แสดงการต่อยอดของแปลงเกษตรมะเขือยาวเสียบยอด

5.1.5 สวนผักผสมผสานธรรมชาติ

เป็นการปลูกผักแบบไม่มีการบริหารจัดการสวน แต่เป็นสวนที่ไม่ได้ทำการฉีดพ่นยาฆ่าแมลง รวมถึงได้ปลูกผักไว้หลายชนิด แต่ไม่เป็นระบบ

ภาพที่ 8 ภาพการทำเกษตรของสวนผักผสมผสานวรรณ

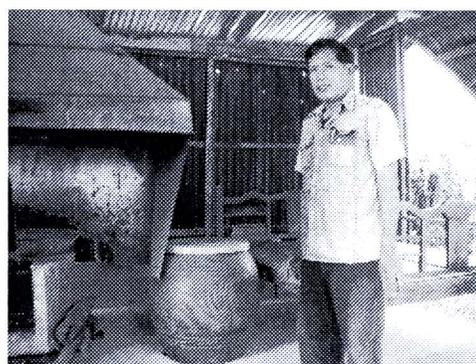
5.2 กระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์ชุมชน

กระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์ชุมชน จะแตกต่างกันออกไปตามแต่ผลิตภัณฑ์ชนิดนั้น ๆ ซึ่งมีกระบวนการผลิต ดังนี้

5.2.1 กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา

ปลาร้านี้จะใส่ข้าวคั่วอย่างเดียว ซึ่งต่างจากอีสาน เพราะเขาจะใส่รำและข้าวสุกอีก เพราะว่าเขาต้องการรับประทานได้เร็ว และการใส่ข้าวสุกมันจะทำให้มีรสเปรี้ยว บางครั้งปลาร้าที่ภาคอีสานนั้น ใช้เวลาหมักเพียง 1 เดือน ก็สามารถนำออกมารับประทานได้แล้ว รสชาติที่ได้จะมีรสเปรี้ยวและเค็ม และภาคอีสาน จะชอบปลาร้าที่มีกลิ่นแรงๆ ลักษณะของตัวปลานี้จะละเอียดอ่อนเกลือ ทำให้กลิ่นแรง หากตรวจ มพช. ปลาร้าที่เราได้ทำการผลิต ลักษณะของตัวปลาจะต้องไม่ และ รสชาตินี้จะต้องธรรมชาติ ไม่มีการปรุงแต่งสีสัง

ภาพที่ 9 แสดงการผลิตน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา

5.2.2 กลุ่มหุ่นฟางนก

ขนนกนี้ได้จากก็นำต้นข้าวไปทุบเอาเมล็ดออกจนกลายเป็นฟางข้าวที่มียอดฟูกลายขนนกแล้วลอกใบออกจนเหลือแต่ต้นตรงกลาง(ลักษณะคล้ายไม้กวาดดอกหญ้า)ดังนั้นฟางที่ได้จาก

การใช้รถเกี่ยว-รถนวดสีข้าวเราจะไม่นำมาทำหุ่นฟางนกเพราะฟางเหล่านี้มักจะหักและขาดจนใช้งานไม่ได้

ในการทำขนนกนั้นเราจะใช้ฟางสองส่วนคือ

1. ส่วนลำต้นของฟางข้าวจะใช้ทำขนปีกและหาง

2. ส่วนยอดของฟางข้าวซึ่งมีลักษณะคล้ายขนอ่อนของนกเราจึงนำมาทำเป็นขนที่หน้าคอและหลังตามจุดต่างๆที่เป็นขนอ่อนของนก

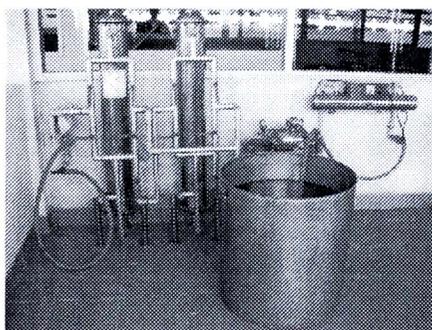
ภาพที่ 10 แสดงการผลิตหุ่นฟางนก

5.2.3 กลุ่มแชมพูสมุนไพร

ส่วนประกอบแชมพูที่นำมาใช้ในการผลิตจะมาเป็นเกลลอน ซึ่งหนึ่งเกลลอนจะมีอยู่ 30 ชุด ราคาประมาณ 3,000 บาท นำมาต้มผสมกับสมุนไพรที่ต้องการทิ้งไว้ให้เย็น แล้วใส่ผงขี้เถ้าและน้ำหอม สำหรับ ครีมนวด จะแบบเกลลอนมาเช่นเดียวกับแชมพู 1 เกลลอนมี 30 ชุด ราคาประมาณ 3,000 บาท ใช้วิธีการซึ่งดวงแล้วนำไปต้มพร้อมสมุนไพร ทิ้งให้เย็นแล้วกรอกใส่ขวด

ภาพที่ 11 การผลิตแชมพูสมุนไพร

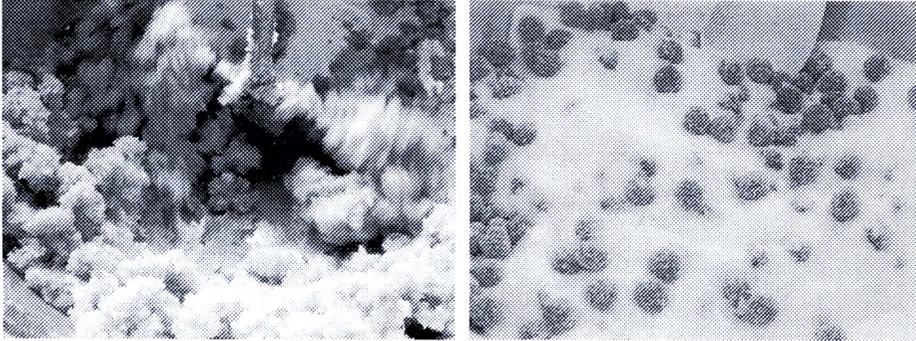

5.2.4 กลุ่มเปลือกส้มโอกวน

การทำเปลือกส้มโอกวนนั้นจะกวนทุกวัน วันละ 2 กระทะ กระทะหนึ่ง 50 กิโลกรัม โดยกวนวันนี้ แล้วนำมาปั่นพรุ่งนี้ ขณะปั่นก็จะกวนกระทะใหม่ต่อไปด้วย ถ้าปั่นมือหนัก เปลือก

ส้มโอบรรจุจำนวน 1 กิโลกรัมจะปั่นได้ประมาณ 290 เม็ด แต่ถ้ามือเบาปั่นได้ขนาดเล็กจะได้ประมาณ 300 กว่าเม็ด ซึ่งจะมองไม่ออกว่ามีขนาดแตกต่างกัน ทำให้เวลาขายจะนับเม็ดไม่ได้ เพราะว่ามีเล็กใหญ่ไม่เท่ากัน จะใช้วิธีการขายเป็นกิโลกรัม โดยมีขนาดบรรจุ 150 กรัม และขนาด 250 กรัม

ภาพที่ 12 การผลิตเปลือกส้มโอบรรจุ

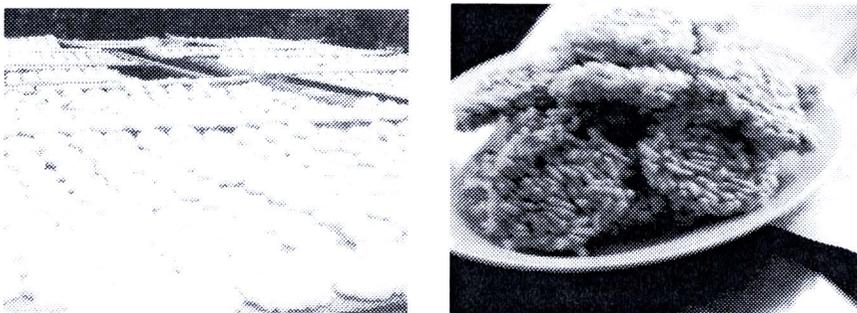

5.2.5 ข้าวแตน

ใช้วัตถุดิบข้าวเหนียวจากเชียงราย เนื่องจากข้าวเหนียวในท้องถิ่นคุณภาพต่ำ ลักษณะเมล็ดหัก ไม่เต็มเม็ดทอดเป็นแผ่นไม่ได้ ซื่อผ่านพ่อค้าหมู่บ้าน 50 กิโลกรัม ต่อลูก ๆ ละ 170 ทำเดือนละ 4 ลูก ใช้วันละ 30 กิโลกรัม กิโลกรัมละ 900 บาท น้ำมันปาล์มปีละ 500 บาท 14 กิโลกรัม ใช้วันละ 6 กิโลกรัม 216 บาท แก๊ส 15 กิโลกรัม 3 วันหมด

ใช้น้ำมันทอดวันละ 6 กิโลกรัม กะทิวันละ 2 กิโลกรัม กิโลกรัมละ 26 บาท งาถุงละ 0.5 กิโลกรัม 30 บาท น้ำตาลโตนด 4 กิโลกรัม กิโลกรัมละ 35 บาท น้ำตาลทราย 1.5 กิโลกรัม กิโลกรัมละ 18 บาท เกลือ 3 ชีด ทำวันละ 350 ถุง ถุงละ 9 แผ่น รวม 3,150 แผ่น ค่าถุงกระดาษบรรจุภัณฑ์ ถุงละ 8 บาท ใช้แรงงานผลิตละ 5 คน

ภาพที่ 13 การผลิตข้าวแตน

5.2.6 ชัยนาทเซรามิก

ทำการนวดดินให้มีความเหนียวจนปั้นได้ นวดดินให้เป็น ก้อน ๆ แล้วก็จะเอามาขึ้นแบบขึ้นรูป ใช้ก้อนยางเคาะแบบพิมพ์ เคาะรูป โดยเอาดินอัดลงไปให้เรียบ เหมือนการกดแบบ

ไม่ต้องปั้น อีกผลิตภัณฑ์ใช้วิธีปั้น คือ ปั้นด้วยมือ ส่วนลายครามจะต้องนำเขียนลวดลายไทยตามแบบ เป็นลายครามกับลายทอง เขียน ลงสีก่อนแล้วเคลือบก่อนเผา ส่วนลายทองเคลือบเสร็จแล้วจึงเขียนบนผลิตภัณฑ์ที่เคลือบแล้วเผาอีกครั้งหนึ่ง เป็นมุก เวลาเขียนไม่ต้องมีแบบร่าง ใช้พู่กันเขียนไปเลย โดยอาศัยความชำนาญ เขียนไปรอบภาชนะก็จะพอดีลาย หลังจากโดนความร้อนลายจะเท่ากันพอดี ลายครามก็จะเขียนก่อน หลังจากขึ้นรูปตามแบบที่ต้องการแล้ว ก็จะเอามาฝั่งตากไว้ให้แห้ง ทิ้งให้แห้งตามธรรมชาติ ตากแดดไม่ได้ เพราะจะกรอบและเปี้ยว ทิ้งให้แห้งสนิทประมาณ 2 อาทิตย์ แบบนี้ต้องมีผลิตภัณฑ์สำรองไว้ตลอดให้เพียงพอ การเผาก็ต้องมีสำรองไว้อีก เพื่อให้ทันต่อการสั่งซื้อ หลังจากแห้งแล้ว ต้องนำเอามาแต่งขอบภาชนะทุกใบ มีการประยุกต์ดัดแปลงอุปกรณ์ตกแต่งให้ทำงานขึ้น ขั้นตอนการขัดจะต้องใช้คนใจเย็นทำ เพราะมันจะออกมาสวยหรือไม่สวย ตรงจุดนี้ก็สำคัญเช่นกัน การจะปล่อยให้ของไม่ได้ออกไป ก็จะทำให้ เตาเผาขนาดเล็กจะใช้เผาพวกเบญจรงค์ เพราะเบญจรงค์จะใช้เผาเตาใหญ่ไม่ได้ เตาหนึ่งก็จะได้ไม่กี่ชิ้น ความร้อนประมาณ 800 องศาเซ็นเซียส ขึ้นอยู่กับขนาดเตาและขนาดภาชนะว่าเป็นขนาดใหญ่หรือเล็ก ขนาดใหญ่เผาได้ใบเดียว เวลาในการเผาใช้ประมาณ 3-5 ชั่วโมงเตาใหญ่ใช้เวลา 8-10 ชั่วโมง เพราะเป็นแบบเคลือบ และอุณหภูมิจะสูงกว่า ประมาณ 1,200 องศา มีตัวเลขอุณหภูมิบอก เป็นระบบดิจิตอล และมีแท่งเหล็กใช้สำหรับวัดอุณหภูมิเพื่อดูว่าอุณหภูมิในเตาสม่ำเสมอหรือไม่ อีกรูปแบบเป็นแบบสด คือ แกะแล้วเผาเลยไม่เคลือบ เขาจะเอาไปแต่งบ้าน สำหรับดิน ตอนนี้ได้ดัดแปลงใช้ดินท้องถิ่นบ้านเราทำให้ไม่มีปัญหาแหล่งวัตถุดิบในชุมชน

ภาพที่ 14 การผลิตเบญจรงค์

5.2.7 กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา

ผสมดินกับน้ำ ในปริมาณที่เหมาะสม คือ จำกัดปริมาณของน้ำให้น้อยที่สุด โดยเคมีการเคมีบางชนิด เพื่อช่วยให้ดินกระจายตัวไม่ตกตะกอน และทำให้น้ำดินไหลตัวได้ดี สาร

แขวนลอย ของดิน หรือวัตถุคิบบอื่น กับตัวหล่อลื่น ซึ่งส่วนมาก คือน้ำ และสารเคมีช่วยกระจาย ลอยตัว การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์เซรามิก โดยการเทน้ำดินเหลวลงใน แบบพิมพ์ปูนพลาสติก เนื้อปูน พลาสติกมีรูเล็ก ๆ สามารถดูดซึมน้ำได้ดี รอจนกระทั่ง แบบพิมพ์ปูนพลาสติก ดูดซึมน้ำ ออก จากดินหล่อ เกิดการจับตัว ของเนื้อดิน ที่ผิวปูนด้านในของแบบพิมพ์ จึงเทดินที่เหลือ ออกจากแบบ พิมพ์

ภาพที่ 15 การผลิตเซรามิก

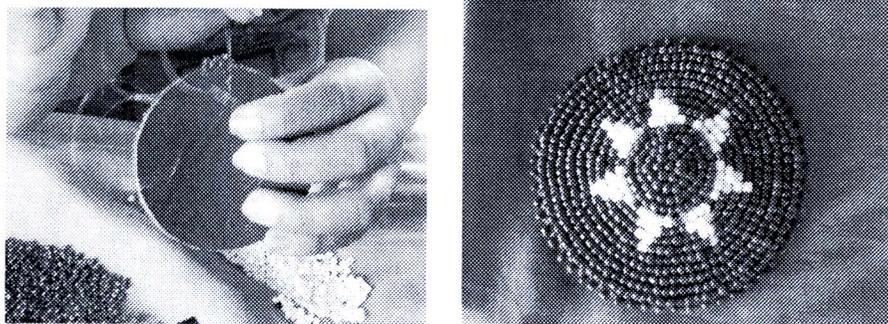
5.2.8 กลุ่มลูกปิด

การประดิษฐ์สินค้า กลุ่มแบ่งเป็น 2 แนวทางคือ

1. ผลิตตามที่ลูกค้าสั่ง โดยคณะกรรมการจะเป็นตัวแทนกลุ่ม ตกลงรับประดิษฐ์สินค้า โดยตกลงด้านรูปแบบ สี ขนาด ลวดลาย ราคา จำนวนสินค้า และระยะเวลาที่ส่งสินค้า
2. ประดิษฐ์ตามความคิดของกลุ่มเอง เพื่อจำหน่ายโดยกลุ่มเอง

การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากลูกปิด จะมีส่วนประกอบคล้ายกัน มีความแตกต่างกันบ้างตาม รูปแบบของสินค้า ส่วนประกอบหลัก คือ

ภาพที่ 16 แสดงการผลิตกระเป๋าลูกปิด

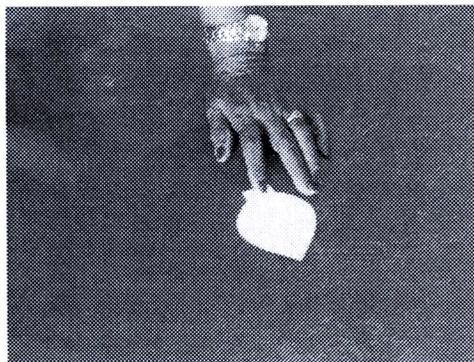
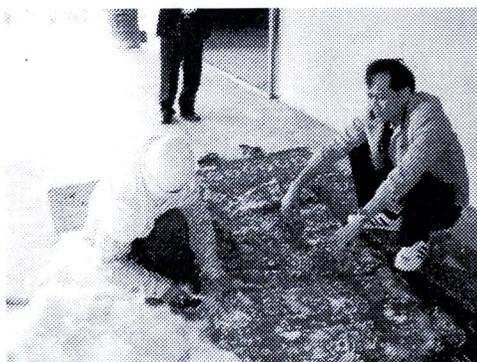

5.2.9 กลุ่มที่นอน

ผ้าที่ใช้เป็นไหมญี่ปุ่น ดันทุนเมตรละ 75 บาท จะนำมาตัดให้ได้ขนาดของที่นอนที่ต้องการ ทำ ในรูปแบบของลายในที่นอน จะคิดขึ้นเอง นำมาวางลงในกระดาษ แล้วตัดกระดาษให้เป็นรูปที่

ต้องการ นำไปทาบบนผ้าที่จะใช้ทำที่นอน จากนั้น วดคลาย แล้วเย็บที่นอนให้ได้ตามรูปที่ต้องการ ใช้ปูน ช่วยในการทำให้ลายมีลักษณะนูนขึ้น การสั่งซื้อปูนสังเคราะห์ 200 กิโลกรัม ๆ ละ 70 บาท ส่งอาทิตย์ละครั้ง ส่วนผ้าไหมญี่ปุ่น พับละ 3000 บาท สั่งครั้งละ 7-8 ม้วน ม้วนละ 40-50 หลา สั่งครั้งละ 1-2 เดือน ประมาณ 5-6 หมื่นบาท ผ้าฝ้าย หลาละ 30 บาท ม้วนละ 40-50 หลา สั่งครั้งละ 4-5 ม้วน ถูหนวไบสั่งซื้อผ้าฝ้ายจะมาก สำหรับถูดอื่นใช้ผ้าไหมญี่ปุ่น สำหรับผ้าจะมีผ้าไหมญี่ปุ่น กับผ้าฝ้ายเป็นหลัก

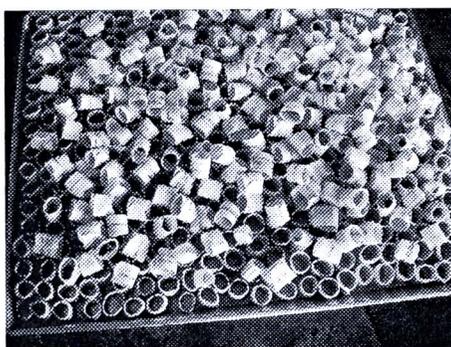
ภาพที่ 17 แสดงการผลิตที่นอน

5.2.10 กล้วยม้วน

กล้วยที่ใช้จะเป็นพันธุ์น้ำว่าเขยวน้ำว่าขาว ถ้าหากเป็นพันธุ์มะลิอ่อง จากจังหวัดพิจิตรและกำแพงเพชรจะใช้ได้ เพราะส่วนใหญ่จะนำมาทำกล้วยตาก แต่หากนำมาทอด กล้วยทอดที่ได้จะดำและกระด้างมาก กล้วยที่ใช้จะเป็นกล้วยดิบ ห้ามใช้กล้วยสุก เพราะเวลาทอดแล้วกล้วยจะมีสีดำ หัวกลั่นที่ใช้ในการปรุง กิโลกรัมละ 260 บาท

ภาพที่ 18 การผลิตกล้วยม้วนปรุงรส

5.2.11 น้ำพริกแม่แก้ว

ใช้วัสดุ เกลือ 2 ถูง ปลาร้าอย่าง 1 วัน 1 คิ่น กลั่นแมงดา กะปิขี้ 4 กิโลกรัม กิโลกรัม ละ 20 บาท มะขาม 2 กิโลกรัม ตะไคร้ ผิวมะกรูด กระชาย พูน 4,000 บาท ต่อครั้ง สัปดาห์ละ 2

ครั้ง 500 กระปุก กระปุกละ 100 กรัม กำไร 1,000 บาท น้ำปลา 15 ขวด น้ำตาล 5 กิโลกรัม
 แยก ตาแดง 5 กิโลกรัม น้ำพริกเผา 3 กิโลกรัม พริกขี้หนู 2 กิโลกรัม พริกขี้ฟ้า 2 กิโลกรัม
 (กิโลกรัมละ 120 บาท) หมู 3 กิโลกรัม กระเทียม 6 กิโลกรัม (เป็นกลีบขนาดกลาง) หัวหอม 4
 กิโลกรัม ปลา 7-8 กิโลกรัม (ย่างจนแห้งบดละเอียด) ทุกอย่างตากแห้ง กรอบแต่ไม่ไหม้ คั่วบด
 พร้อมกันบด ผสมแยก น้ำพริกเผารวมดา น้ำพริกตาแดง ตาแดง+ แมงดา น้ำพริกนรก น้ำพริก
 ปลาร้า ภาชนะบรรจุ กระปุก 500/810 บาท

ภาพที่ 19 การผลิตน้ำพริก

ตอนที่ 6 การประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์และความเข้มแข็งของกลุ่ม

การประเมินความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้แบบการประเมินผลความเข้มแข็งของกลุ่ม ซึ่งการคัดแปลงจากหลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ของคณะอำนวยการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยปี 2547 ด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์และความเข้มแข็งของชุมชน และมอบให้กับเจ้าหน้าที่ทำการประเมิน ได้แก่ 1. พัฒนาชุมชน 2. ผู้วิจัย 3. เจ้าหน้าที่เกษตร เป็นผู้ประเมินมาตรฐานและความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งผลของการประเมินมีดังนี้

6.1 ผลการประเมินมาตรฐานของผลิตภัณฑ์

มาตรฐานของผลิตภัณฑ์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิตและพัฒนา ด้านการตลาดและรายได้ และด้านการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ซึ่งผลการประเมินมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ดังตารางที่ 10 - 12

ตารางที่ 10 แสดงการประเมินการผลิตและพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับมาตรฐาน
กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา	2.34	.538	สูง
กลุ่มแชมพูสมุนไพร	2.65	.677	สูง
ชัยนาทเซรามิก	2.65	.608	สูง
กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา	2.66	.651	สูง
กลุ่มลูกบิด	2.54	.257	สูง
กลุ่มหุ่นฟางนก	2.45	.731	สูง
กลุ่มเปลือกส้มโอหวาน	2.25	.892	ปานกลาง
ข้าวแตน	2.48	.417	สูง
กลุ่มที่นอน	2.16	.937	ปานกลาง
ถั่วสมุนไพร	1.72	.648	ปานกลาง
กลุ่มปลาอย่าง	1.22	.328	น้อย
กล้วยม้วน	1.47	.540	น้อย
น้ำพริกแม่คนแก้ว	1.72	.509	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า การประเมินการผลิตและพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา กลุ่มแชมพูสมุนไพร กลุ่มชัชวาทเซรามิก กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา กลุ่มลูกปัด กลุ่มหุ่นฟางนก และกลุ่มข้าวแตน มีระดับการผลิตและพัฒนาอยู่ในระดับสูง ส่วนกลุ่มเปลือกส้มโอหวาน กลุ่มทีนออน กลุ่มถั่วอบสมุนไพร และน้ำพริกแม่เหล็กแก้ว มีการผลิตและพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มปลาอย่าง และกลุ่มกล้วยม้วน มีการผลิตและพัฒนาอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 11 แสดงการประเมินการการตลาดและรายได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับมาตรฐาน
กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา	2.20	.173	ปานกลาง
กลุ่มแชมพูสมุนไพร	2.33	.577	สูง
ชัชวาทเซรามิก	3.00	.000	สูง
กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา	3.00	.000	สูง
กลุ่มลูกปัด	2.10	.173	ปานกลาง
กลุ่มหุ่นฟางนก	2.73	.230	สูง
กลุ่มเปลือกส้มโอหวาน	1.76	.404	ปานกลาง
ข้าวแตน	1.86	.230	ปานกลาง
กลุ่มทีนออน	1.66	.577	น้อย
ถั่วอบสมุนไพร	1.11	.192	น้อย
กลุ่มปลาอย่าง	1.77	.693	ปานกลาง
กล้วยม้วน	1.33	.333	น้อย
น้ำพริกแม่เหล็กแก้ว	1.77	.509	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า การตลาดและรายได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ของกลุ่มแชมพูสมุนไพร กลุ่มชัชวาทเซรามิก กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา กลุ่มหุ่นฟางนก มีการตลาดและรายได้อยู่ในระดับสูง ส่วนกลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา กลุ่มลูกปัด กลุ่มเปลือกส้มโอหวาน กลุ่มข้าวแตน และกลุ่มปลาอย่าง มีการตลาดและรายได้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มทีนออน กลุ่มถั่วอบสมุนไพร และกลุ่มกล้วยม้วน มีการตลาดและรายได้อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 12 แสดงการประเมินการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับมาตรฐาน
กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา	2.07	.150	ปานกลาง
กลุ่มแชมพูสมุนไพร	3.00	.000	สูง
ชัยนาทเซรามิค	2.30	.571	ปานกลาง
กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา	2.00	.816	ปานกลาง
กลุ่มลูกบิด	2.30	.244	ปานกลาง
กลุ่มหุ่นฟางนก	1.82	.994	ปานกลาง
กลุ่มเปลือกส้มโอควน	2.00	1.154	ปานกลาง
ข้าวแตน	2.45	.173	สูง
กลุ่มทีนออน	2.25	.500	ปานกลาง
ถั่วสมุนไพร	1.16	.333	น้อย
กลุ่มปลาอย่าง	1.00	.000	น้อย
กล้วยม้วน	1.00	.000	น้อย
น้ำพริกแม่่นกแก้ว	1.41	.419	น้อย

จากตารางที่ 12 พบว่า การสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ กลุ่มแชมพูสมุนไพร และกลุ่มข้าวแตน ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง ส่วนกลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา กลุ่มชัยนาทเซรามิค กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา กลุ่มลูกบิด กลุ่มหุ่นฟางนก กลุ่มเปลือกส้มโอควน และกลุ่มทีนออน ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มถั่วสมุนไพร ปลาอย่าง กลุ่มกล้วยม้วน และน้ำพริกแม่่นกแก้ว ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย

6.2 ผลการประเมินความเข้มแข็งของกลุ่ม

การประเมินความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้ผลการประเมินดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงการประเมินความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับมาตรฐาน
กลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา	2.59	.242	สูง
กลุ่มแชมพูสมุนไพร	2.63	.504	สูง
ชัยนาทเซรามิค	2.01	.525	ปานกลาง
กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา	2.54	.687	สูง
กลุ่มลูกปัด	2.50	.308	สูง
กลุ่มหุ่นฟางนก	1.54	.934	น้อย
กลุ่มเปลือกส้มโอหวาน	1.87	.786	ปานกลาง
ข้าวแตน	1.91	.638	ปานกลาง
กลุ่มทีนออน	1.63	.674	น้อย
ถั่วสมุนไพร	1.15	.345	น้อย
กลุ่มปลาอย่าง	1.03	.100	น้อย
กล้วยม้วน	1.24	.367	น้อย
น้ำพริกแม่่นกแก้ว	1.09	.155	น้อย

จากตารางที่ 13 พบว่า ความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ของกลุ่มน้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา กลุ่มแชมพูสมุนไพร กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา กลุ่มลูกปัด มีความเข้มแข็งของกลุ่มอยู่ในระดับสูง ส่วนกลุ่มชัยนาทเซรามิค กลุ่มเปลือกส้มโอหวาน กลุ่มข้าวแตน มีความเข้มแข็งของกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มทีนออน กลุ่มถั่วสมุนไพร กลุ่มปลาอย่าง กลุ่มกล้วยม้วน และน้ำพริกแม่่นกแก้ว มีความเข้มแข็งของกลุ่มอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 7 แนวทางส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

7.1 การจัดทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

จากการพัฒนาขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้าชนแปลงเกษตรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และจากกิจกรรมการท่องเที่ยวทำให้สามารถจัดทำแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิสาหกิจชุมชน โดยมีกิจกรรมและแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวดังนี้

7.1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สวนพวยงขวัญ หมู่ 6 ตำบลตลุก มีการพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยแบ่งพื้นที่การเกษตร เป็นแหล่งน้ำ ไร่นาสวนผสม และที่อยู่อาศัย เป็นการส่งเสริม การเกษตรปลอดสารพิษ และปลูกอินทรีย์เพียงแห่งเดียวในจังหวัดชัยนาท นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเหมาะสำหรับการฝึกอบรมและการศึกษาดูงาน เกษตรทฤษฎีใหม่

สวนพวงฉัตร หมู่ 4 ตำบลเขาท่าพระ ชมสวนส้มโอขนาดใหญ่ ที่สามารถพัฒนาคุณภาพส้มโอขาวแตงกวาและผลไม้อื่น ให้มีคุณภาพเดียวกันตลอดทุกฤดู จากผลการทดลองทำสารชีวภาพ ทั้งหมด 18 สูตรจนเป็นวิทยากรสำหรับโรงเรียนชาวนาและชาวสวน มีกิจกรรมการสาธิต การปลูกการดูแลสวนส้ม การขยายพันธุ์ และกระบวนการลดต้นทุนในการบำรุงพืชและกำจัดศัตรูพืช

สวนส้มโอดูกลิ่น หมู่ 10 ตำบลมะขามเฒ่า เข้าชมกิจกรรมการสาธิตการปลูกส้มโอ และการดูแลรักษา มีการทดลองปลูกและห่อผลส้มด้วยกระดาษเซลลูโลส พิเศษช่วยให้ส้มโอผิวสวยและน้ำหนักเพิ่ม เหมาะสำหรับเป็นศูนย์เรียนรู้และสถานที่ดูงานด้านการปลูกส้มโอ

สวนส้มโออุดม หมู่ 4 ตำบลหาดท่าเสา สวนส้มโอขาวแตงกวาที่ได้รับมาตรฐาน Q และ GAP เหมาะสำหรับการเป็นสถานที่ดูงาน การจัดการสวนส้มโอ การรักษาคุณภาพและชมกิจกรรมการสาธิตวิธีการดูแลสวนส้มโอ

โรงเรียนชาวนา หมู่ 10 ตำบลแพรกศรีราชา เข้าร่วมกิจกรรมการเพาะกล้า โยนกล้า เรียนรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ การสาธิตการผลิตสารชีวภัณฑ์ และวิธีการทำข้าวออกแบบง่าย

7.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

น้ำปลาตราเขื่อนเจ้าพระยา หมู่ 5 ตำบลตลุก เข้าชมกิจกรรมวิธีการทำปลาร้าและน้ำปลาปลาสร้อย เข้าเรียนรู้กระบวนการผลิตน้ำปลา และกระบวนการผลิตชาสมุนไพร

แชมพูสมุนไพร หมู่ 1 ตำบลบางหลวง เข้าชมกระบวนการผลิตแชมพูสมุนไพร เหมาะสำหรับการเป็นสถานที่ดูงาน การผลิตที่ได้มาตรฐาน

กลุ่มชัชวาทเซรามิค หมู่ 1 ตำบลชัชวาท ร่วมกิจกรรมการเขียนลายคราม ชมการสาธิตกระบวนการผลิตเบญจรงค์และเครื่องลายคราม การปั้น การเขียนลวดลายไทยโบราณ เช่น ลายดอกผักชี ดอกพุดตาน ลายมุกเป็นต้น และเลือกซื้อสินค้าด้วยชา กาแฟ เครื่องใช้ที่มีลวดลายเอกลักษณ์ไทย

กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา หมู่ 2 ตำบลแพรกศรีราชา เข้าร่วมกิจกรรมการปั้นเครื่องปั้นดินเผา ชมการสาธิตการขึ้นรูปเซรามิค และกระบวนการผลิต เลือกชมสินค้าประเภทของตกแต่งบ้าน เหมาะสำหรับการศึกษาดูงานด้านวิธีการทำเครื่องปั้นดินเผา

กลุ่มลูกบิด หมู่ 2 ตำบลเขาท่าพระ อยู่ใกล้กับสวนนก เป็นร้านผลิตและจำหน่ายเครื่องแต่งกายที่ทำจากลูกบิด สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการร้อยลูกบิดเป็นกำไล แหวน กระเป๋า สร้อยคอ และวิธีการนำลูกบิดผสมผสานเข้ากับเครื่องใช้และเสื้อผ้า

กลุ่มหุ่นฟางนก หมู่ 12 ตำบลตลุก ชมการสาธิตวิธีการใช้ฟางข้าวประดิษฐ์เป็นนกทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีสมรรถนะในการสาธิตงานประดิษฐ์นกแบบมีส่วนร่วม ทำนกขนาดเล็ก และเยี่ยมชมผลงานนกขนาดใหญ่ที่ชนะเลิศการประกวดนกในงานวันหุ่นฟางนกของจังหวัดชัชวาท

กลุ่มเปลือกส้มโอหวาน หมู่ 12 ตำบลตลุก เข้าชมกระบวนการผลิตเปลือกส้มโอหวาน การจัดการโรงเรือนให้ได้มาตรฐาน เหมาะกับการเข้าศึกษาดูงานวิธีการผลิตที่ได้มาตรฐาน

กลุ่มข้าวแตน หมู่ 7 ตำบลแพรกศรีราชา กิจกรรมเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์และขั้นตอนการผลิตข้าวแตน และเลือกซื้อสินค้าเป็นของฝาก

กลุ่มที่นอน หมู่ 2 ตำบลธรรมามูล เข้าชมการสาธิตการทำที่นอน โดยเริ่มจากวิธีการตัดผ้า การทำลายที่นอน การอัดนุ่น วิธีการยกขอบที่นอน และเลือกซื้อสินค้าเป็นของฝาก

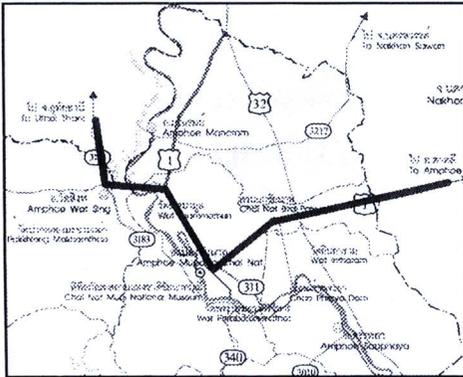
7.2 แนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มเกษตรและวิสาหกิจชุมชน จึงสามารถจัดทำแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มเกษตรและวิสาหกิจชุมชน โดยจัดทำเป็นโครงการเพื่อให้เกิดการพัฒนาในเรื่อง สถานที่ท่องเที่ยว สินค้า การบริการ การอำนวยความสะดวก ฯ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิสาหกิจชุมชน โดยสามารถจัดทำเป็นโครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ การขยายถนนเพื่อเข้าถึง สาธารณูปโภค ที่พักพร้อมอาหาร ให้แก่แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 แห่ง และวิสาหกิจชุมชนทั้ง 13 แห่ง
2. โครงการจัดศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเชื่อมโยงโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. โครงการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเยี่ยมชมและฝึกอบรม
5. โครงการพัฒนาโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความสะดวกในการเข้าพัก
6. โครงการทำเส้นทางท่องเที่ยว(Package Tour)
7. โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนส้มและเศรษฐกิจพอเพียง
8. โครงการรับขวัญข้าว
9. โครงการวันเศรษฐกิจพอเพียง คือ วันรวมกลุ่มเกษตรและวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมแสดงสินค้า และสาธิตกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนและสารชีวภาพของแต่ละกลุ่ม

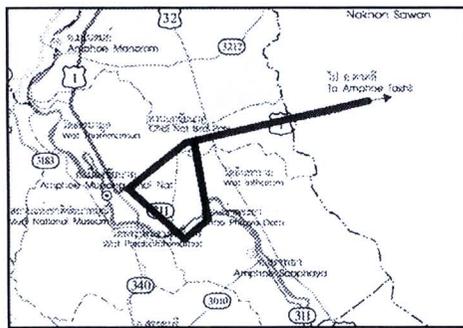
ตอนที่ 8 การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว

จากการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวและการสร้างแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงสามารถสร้างเส้นทางท่องเที่ยวได้ 4 เส้นทาง ได้ดังนี้

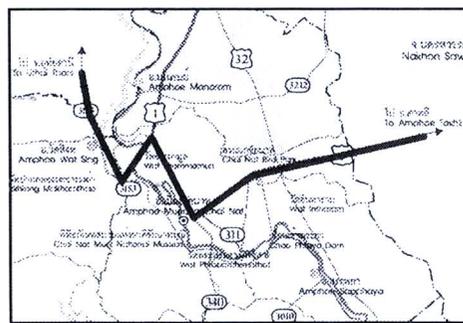
เส้นทางที่ 1

เข้าชมสวนส้มโอพวงจักร นมัสการพระ ณ เขาท่าพระ และพระพุทธรูปจำลอง เยี่ยมชมสวนนก ชมการสาธิตการร้อยลูกปัด สีนค้ำลูกปัด ผลิตภัณฑ์จากกะลาบริเวณหน้าสวนนก และเลือกซื้อของที่ระลึก

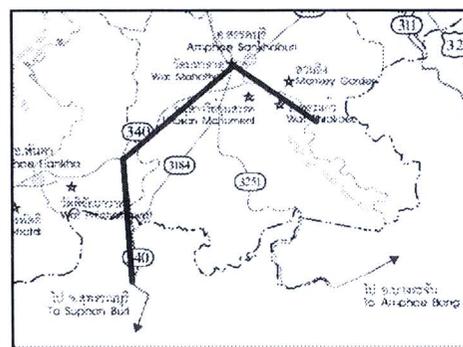
เส้นทางที่ 2

นมัสการพระ ณ เขาท่าพระ และพระพุทธรูปจำลอง เข้าชมสาธิตเกษตรทฤษฎีใหม่สวนพุงขวัญ ชมกลุ่มปลาอย่างการทำหุ่นฟางนก การทำน้ำปลา/ปลาร้า เข้าเยือนชัยนาท นมัสการพระที่วัดบรมธาตุ

เส้นทางที่ 3

นมัสการพระ ณ เขาท่าพระ และพระพุทธรูปจำลอง เข้าชมสาธิตเกษตรมะเขือยาว เข้าชมการปลูก/การเก็บส้มโอ ณ สวนลูกกลืน นมัสการหลวงปู่ศุขวัดปากคลองมะขามเฒ่า ซื้อที่นอนดักคenenเป็นของที่ระลึก

เส้นทางที่ 4

ชมเจดีย์วัดมหาธาตุ วัดพระยาแพรค วัดสองพี่น้อง นมัสการพระวัดพระแก้ว ชมการปลูกข้าวไร้สารเคมี ณ โรงเรียนชานา กระบวนการสาธิตเชรามิตทำระบาศและชัยนาท

ตอนที่ 9 การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อค้นพบและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยได้จัดโครงการงานวิจัยสู่ชุมชน “จากหิ้งสู่รากหญ้า” การนำเสนองานวิจัยให้กับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่เทศบาล เจ้าหน้าที่พัฒนาการชุมชน เกษตรอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนรับทราบ และวิพากษ์งานวิจัย ณ ห้องประชุม MK มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ศูนย์ชัชนาท โดยมีผู้ให้ความคิดเห็นในแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชัชนาทอย่างกว้างขวาง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ 1

โครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพการขยายถนนเพื่อเข้าถึง สาธารณูปโภค ที่พักพร้อมอาหาร ให้แก่แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 แห่ง และวิสาหกิจชุมชนทั้ง 13 แห่ง

ผู้วิภาค ให้การยอมรับ

เหตุผล

1. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการความสะดวกสบายอาหารอร่อย ที่พักสะอาด อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว แต่แหล่งท่องเที่ยวชัชนาทส่วนใหญ่ไม่มีที่พัก และห่างจากโรงแรมมาก
2. เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีแหล่งจำหน่าย และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
3. เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัชนาทได้มากขึ้น รวมถึงวิสาหกิจชุมชนจะ ได้รายได้เพิ่มในการจัดที่พักและอาหารให้กับนักท่องเที่ยว

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ 2

โครงการจัดศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเชื่อมโยงโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้วิภาค ให้การยอมรับ

เหตุผล

1. เป็นการเสริมสร้างรายได้แก่ผู้ผลิตทุกภาคส่วน
2. เป็นการส่งเสริมและเป็นแหล่งรายได้ใหม่ให้กับชุมชน
3. นักท่องเที่ยวสามารถเลือกสินค้าเกษตรและวิสาหกิจชุมชนได้โดยไม่ต้องเดินทางไปถึงกลุ่ม

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ 3

โครงการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้วิภาค ให้การยอมรับ

- เหตุผล
1. การเสริมสร้างศักยภาพด้านการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น
 2. ทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเครือข่าย ทำให้เกิดการพัฒนาแปลงเกษตร
 3. ทำให้เป็นที่ยอมรับของลูกค้าที่สั่งสินค้าเกษตรไปขายต่อ

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ 4

โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเยี่ยมชมและฝึกอบรม

ผู้วิภาค ให้การยอมรับ

- เหตุผล
1. เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้
 2. ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนและนอกชุมชน
 3. เป็นการสร้างผู้สืบทอดความรู้ ไม่ให้ความรู้สูญหาย

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ 5 โครงการพัฒนาโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความสะดวกในการเข้าพัก

ผู้วิภาค ให้การยอมรับ

- เหตุผล
1. อาจทำได้เพียงบางพื้นที่ที่มีความพร้อม
 2. มีหลายแห่งที่เหมาะสมกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
 3. เป็นการเพิ่มรายได้ให้กลุ่มแปลงเกษตรที่เข้าร่วมโครงการ

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ 6

โครงการทำเส้นทางท่องเที่ยว(Package Tour)

ผู้วิภาค ให้การยอมรับ

- เหตุผล
1. เป็นการช่วยด้านประชาสัมพันธ์จุดท่องเที่ยว
 2. ช่วยในเรื่องการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ
 3. ทำให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว
 4. เพิ่มรายได้ให้กับบริษัทท่องเที่ยว

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ 7

โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนส้มและเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิภาค ให้การยอมรับ

- เหตุผล 1. เหมาะกับศักยภาพและจุดแข็งของจังหวัดชัยนาท
2. เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ 8

โครงการรับขวัญข้าว

ผู้วิภาค ให้การยอมรับ

- เหตุผล 1. ทำให้เกษตรกรได้จัดงานเพื่อขอบคุณพระแม่โพสพปีละ 1 ครั้ง
2. เป็นพิธีกรรมเก่าแก่ที่สูญหายไปนาน เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

ผู้วิภาค ไม่ให้การยอมรับ

- เหตุผล 1. ไม่เป็นกิจกรรมท้องถิ่นที่ปฏิบัติอย่างประจำทั่วถึง

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ 9

โครงการวันเศรษฐกิจพอเพียง คือ วันรวมกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมแสดงสินค้า และสาธิตกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนและสารชีวภาพของแต่ละกลุ่ม

ผู้วิภาค ไม่ให้การยอมรับ

- เหตุผล 1. ควรบูรณาการกับงานวันส้มโอประจำปีของจังหวัดชัยนาทเพื่อเสริมกิจกรรมให้งานหลากหลายและน่าสนใจยิ่งขึ้น
2. งานประจำปีของจังหวัดมีปีละ 2 ครั้ง ดังนั้น ควรจัดโครงการฯ ร่วมกับงานวันส้มโอของจังหวัด เพื่อให้เกิดกิจกรรมหลากหลายยิ่งขึ้น

สรุปความคิดเห็นของนักพัฒนาชุมชนและนักวิชาการเกษตร 4 อำเภอตามพื้นที่ 7 ตำบล

นักพัฒนาชุมชนมีความเห็นตรงกันพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้ง 13 แห่ง จัดศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเชื่อมโยงโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร**เหตุผล**เพื่อการเพิ่มช่องทางการตลาดและเพิ่มรายได้ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร **เป็นการพัฒนา**ศักยภาพการบริหารจัดการ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเยี่ยมชมและฝึกอบรม**เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้** พัฒนาโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความสะดวกในการเข้าพัก ทำเส้นทางท่องเที่ยว(Package Tour) ยกเว้น การจัดงานรับขวัญข้าว **ไม่ได้** เป็นกิจกรรมประจำปีของจังหวัด ส่วนโครงการวันเศรษฐกิจพอเพียง คือ วันรวมกลุ่มเกษตรและวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมแสดงสินค้า และสาธิตกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนและสารชีวภาพของแต่ละกลุ่มเนื่องจากจังหวัดดำเนินการอยู่แล้วจึงควรจัดงานร่วมกับจังหวัดเพื่อให้มีกิจกรรมหลากหลายมากขึ้น